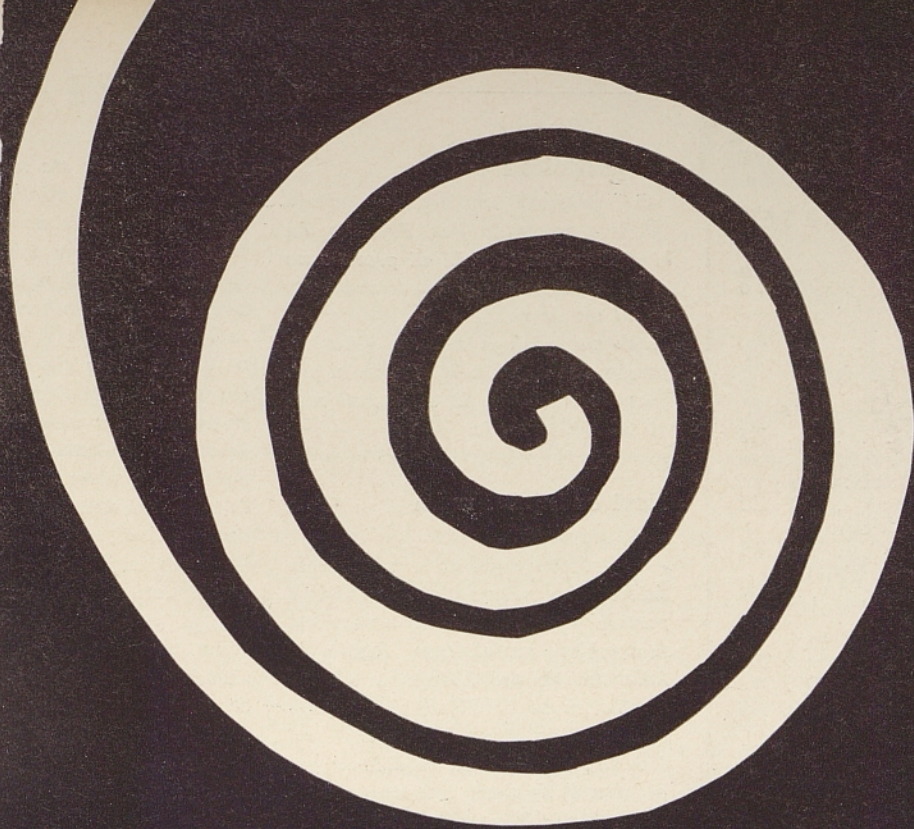




mladiika



oktober

VSEBINA:

Peter Hribar: V novo šolsko leto	105
Slovenski tabor	106
Milena Merlak Detela: Otroška soba (pesem)	107
Kolonije na morju in v gorah	108
Lara: Utrinki iz letošnje kolonije	108
Pod šotori	110
Slavko: Jesenske misli (pesem)	111
B.M.: Pesem o stari mami	112
V.: Pravljica o Fufi	113
Književnik Rožanc na zatožni klopi	114
Razmišljanja — izmenjava mnenj in dialog	115
J.P.: Ob desetletnici smrti Zdravka Ocvirka	116
Zdravko Ocvirk: Stirinajst pesmi	116
Ko študent na rajžo gre	118
Edi Košuta: Na športnih igriščih	119
Kaj nam bo nudila naša tržaška radijska postaja?	120
Naši Razgledi: Slovenska cerkev (St. Janežič). Pregled svetovne književnosti (V. Beličič). Umrli je Vladimir Bartol (F. J.). Drugo srednjeevropsko zborovanje v Gorici (M. Jevnikar). Pevsko tekmovanje v Gorici	122

Uredil
JOŽE PETERLIN

Revijo izdaja uredniški odbor: Stanko Janežič, Marij Maver, Albert Miklavc, Franc Mljač, Sergij Pahor, Jože Peterlin, Maks Šah, Drago Štoka, Marija Češcut in Silvan Kerševan

Odgovorni urednik:
MARIJ MAVER

Zunanja oprema
KLAVDIJ PALČIČ

Uredništvo in uprava: Trst, via Donizetti 3, tel. 23-779 — Poduredništvo v Gorici: SKAD

Cekovni račun 11/7019

Registrirano na sodišču
v Trstu št. 193

Tiska tiskarna »Graphis«, Trst, ul. Sv. Franciška 20, tel. 29-477

Po počitnicah

Po poletnih počitnicah prihaja Mladika znova do Vas. Prosimo, da bi naši sodelavci pošiljali pravočasno svoje prispevke (do 10. v mesecu), da bi mogla revija iziti vedno v začetku naslednjega meseca. Čitatelje prosimo za mnenja in nasvete in priporočilo znancem, da bi postali stalni naročniki revije.

Novi oddajniki radia

Spoštovani!

V začetku septembra sta začela delovati dva nova oddajnika radijske postaje Trst A, ki sta namenjena slovenskim poslušalcem Režije in Kanalske doline. Oddajnika sta na Stolbici in na Sv. Višarjih. Tako morejo postajo Trst A poslušati vsi Slovenci v Italiji. Za to dejanje gre vodstvu RAI-a vse priznanje in zahvala, ker je bila s tem končno uresničena želja, ki ste jo tudi vi v svoji reviji že večkrat izrazili. RAI je s tem pokazal tudi drugim, kako naj bi se v Italiji praktično in stvarno reševali problemi tu živčih Slovencev. Treba je le nekoliko dobre volje s strani odločujočih. Pri tem nam nehote prihaja na misel problem prepotrebne industrijske šole, ki je, kot vidimo, tudi letos ne bomo dobili.

Glas postaje Trst A sega torej danes od Miljskih hribov do Trbiža. S tem se je povečalo število poslušavcev, a tudi odgovornost, in programske naloge vodstva tržaške postaje, zakaj vedno več poslušavcev pomeni tudi vedno večji vpliv in vedno več poklicanih in nepoklicanih kritikov. Glasbenim in govornim sporedom bo treba posvečati vedno večjo skrb. Treba se bo prilagoditi posebnim razmeram, ki vladajo v krajih, kjer so novi oddajniki. Se ni dolgo tega kar smo v slovenskem tedniku brali pripombo, da kar je dobro za Trst, še ni rečeno, da je dobro tudi za Gorico. Toliko bolj velja to pravilo za Beneško Slovenijo, Režijo in Kanalsko dolino. Nova oddajnika sama na sebi še nista dovolj, kakor ni bil dovolj še oddajnik na Prešenskem

hribu. In o tem ste tudi Vi — koli kor vem — že pisali. Potrebne so posebne in stalne nove oddaje, namenjene ljudem v teh krajih, sicer so novi oddajniki nesmisel. Slovenci žive tam v posebnih razmerah, nimajo svojih šol, še v cerkvi ponekod ne slišijo svoje govornice, pa čeprav govore doma med seboj vedno le v svojem starem slovenskem narečju. Potrebne so torej nove oddaje, ki bodo tem ljudem razumljive, domače. Radijski delavci bi morali stopiti do teh ljudi, jih snemati in vabiti na radio, saj so ti kraji še bogati na folklori, pristni ljudski umetnosti, ki ponekod še danes nastaja. Prav gotovo pa drži, da bo brez narodne in ljudske glasbe in folklorre ter mimo njihovega narečja dostop do teh ljudi zelo težak, skoraj nemogoč, ker so jih posebne razmere in zgodovinske prilike naredile nezaupljive do vseh in vsega, kar je tuje, kar ni benečansko ali rezijansko. Začeti bi bilo torej treba s folkloro, domačimi novicami (mogoče celo v narečju) z reportažami in podobno. Za to sta potrebna dobra volja in denar. Malo denarja pravzaprav, če ga primerjamo z onim, ki se potroši za nekatere televizijske oddaje. Če je RAI pokazal svojo dobro voljo s tem, da je postavil nova oddajnika, je zdaj vrsta na vodstvu tržaške postaje, da s svoje strani pokaže svojo dobro voljo s tem, da začne z novimi oddajami. Če teh ne bo, pomeni, da teh novih oddajnikov za Slovence niso postavili v prave namene. (Podpis), Gorica

Težko porojeno šolsko leto

Najbrže bodo naši šolarji in študentje zakričali, če bom zapisala, da so šolske počitnice v Italiji predolge. Najbrže bi jih »prenesli« še kak mesec, če bi bilo prav potrebno. Jaz pa gledam malo drugače. Imam fanta v osnovni šoli, drugega na liceju. Hčerka je že maturirala in je na univerzi.

Kako bom v počitnicah zaposlila hčerko, me ne skrbi: pomaga mi pri

Dalje na 3. strani platnic

Posamezna številka Mladike stane 200 lir, po pošti 220 lir. Celoletna naročnina (10 števil) 2000 (2200) lir. Naročnina za ves letnik v Jugoslaviji 45 Ndin, v Ameriki stane 5,5 dol. Naročnina za ves letnik v Avstraliji 4 funte.

V NOVO ŠOLSKO LETO

S šolskim letom dejansko začne tudi novo leto. Novi prijemi, nove skrbi in nove odločitve. Ko smo se vrnili s počitnic, smo se znašli pred podražitvijo pošte in časopisov. Sedaj nam grozi še železnica, da ne govorimo o skrbah, ki nam jih prinaša bližajoča zima. Tako v resnici stopamo z oktobrom v novo leto brez veselja trinajste plače.

Novo delovno leto začenja na kulturno-prosvetnem področju. Naše dvorane, društveni prostori, krožki, knjižnice, pevski zbori, dramske skupine, redni sestanki in seje, vse se zopet oživlja in pripravlja na jesensko-zimski-pomladanski čas, ki je za prosvetno delo najbolj bogat. Poleti smo se oddahnili, ali pa zaradi vročine in dela še bolj trpeli. Največ veselja je užila mladina na morju, na letovanju in potovanjih. Starejši so si privoščili le kako potovanje in romanje za nekaj dni. Najbolj skromni pa so obiskali vsaj Sv. Viršarje, Sveto ali Staro goro ali pa vsaj Repentabor. Najpomembnejše, kar stoji pred nami, pa je novo šolsko leto. Namesto da bi takoj obravnavali vzgojno izobraževalno delo, nas teži skrb in radovednost, koliko je otrok v slovenski šoli, je naš sosed zaupal otroka slovenski šoli? Res je, da se je število otrok rahlo dvignilo, a število je vseeno premajhno. Naše družine postajajo puste, so brez otroškega smeha in joka, ker so nam več udobna hiša, stanovanje, avto in gospodinjski stroji kot pa otroci. Lov na denar, udobje in imetje, ki ga ne bomo imeli komu zapustiti, dušijo v nas naravno željo po številnih otrocih. Po naših mestih in vaseh je premalo otroškega živčava.

Druga težka ugotovitev pa je zaupanje otroka slovenski šoli. Demokratični ustroj države in družbe v kateri živimo, nam je omogočil slovensko šolo, mi sami pa se ji odtujujemo, ker nimamo vanjo zaupanja, ker ji ne izročamo svojih že tako malostvilnih otrok. Tu ni več izgovora: bo lažje dobil službo, bo na visokiholah bolje uspeval, se hitreje zaposlil. To so izgovori, ki ne drže. Danes je svobodna tekma. Kdor več zna, več velja.

Moramo pa požreti grenko slino ob občutku: glejte na šolnike, ki uče na slovenskih osnovnih in srednjiholah, svojih otrok pa slovenski šoli ne zaupajo. Ob takih primerih, ki vemo da so, bomo le vzdihili: revčki. Naj bodo ti revčki vsaj toliko dosledni in naj gredo za svojimi otroki in naj ne iščejo kruha na slovenski šoli, ker so navadni kruhoborci, pa naj stoji za njimi še taka uniforma ali še tak položaj njihovega zakonskega sodruga. To so oportunisti, vredni le pomilovanja, v slovenskem občestvu zanje ni mesta.

Vsem tistim staršem, ki so že zaupali in še zaupajo svoje otroke slovenski šoli, pa vse priznanje, ker vemo, da se zavedajo, da spadajo v slovensko občestvo, vedo, kje je njihov mesto.

Veliko je še nerešenih vprašanj v okviru slovenske šole. Priznati moramo, da se je zadnji čas tudi nekaj premaknilo. Večina učiteljev bo uredila svoj službeni položaj in bodo postali stalni. Tudi pravna ureditev nadzorniškega mesta in didaktičnih ravnateljev se ne sme predolgo odlašati.

Za srednje šole smo že predolgo potrpežljivi. Tistih nekaj profesorjev, ki so prišli na zeleno vejico, je vse premalo. Kaj pa drugi? Tudi za ostale je potrebno razpisati natečaje za stolice, združene z usposobljenostjo. Šele potem bomo lahko rekli, da smo premostili nad dvajset let staro vprašanje.

Toda tudi po tej ureditvi bo šola še vedno predmet naših obravnav, saj je šola poleg družine najpomembnejši oblikovalec vzgoje in izobrazbe. Zato je nujen tanek in oster posluh pri vseh utrjevanjih kulturnih, prosvetnih, šolskih, moralnih, etičnih in socialnih vrednot.

Trpke izkušnje polpretekle dobe nas spominjajo na nasilja in na raznarodovalni pritisk. Toda to je bil imperializem premoči in nasilja. Danes tega ni več. Če pa nastopa kaj sličnega v drugačni obliki, je treba to v kali zadušiti. Naravni razvoj asimilacije in sila močnejšega nista opravičilo našega omahovanja. Če nam je določeno skupno sožitje, mora biti spoštovano tudi načelo enakopravnosti. Bodoča družba bo trdna le ob spoštovanju vseh, ki združeno žive, brez ozira na njihov število, gospodarsko moč, jezikovno ali etnično pripadnost.

Našim najmlajšim, ki letos prvič stopajo v šolo in vsej naši študirajoči mladini želimo mnogo uspehov v novem šolskem letu. Staršem pa naj pripravljajo vsi mnogo zadovoljstva in utehe.

VRAČAMO SE Z BOGATIH POLETNIH DOŽIVETIJ

V vročih poletnih dneh hitimo, če je le mogoče, na počitnice: na morje, v gore, na potovanja, v senco, na oddih...

Kdor je le mogel, je na ta ali oni način izrabil dneve počitnic. Upamo, da se vračamo z novimi močmi in s spočitimi živci na delo v prihajajočo jesen.

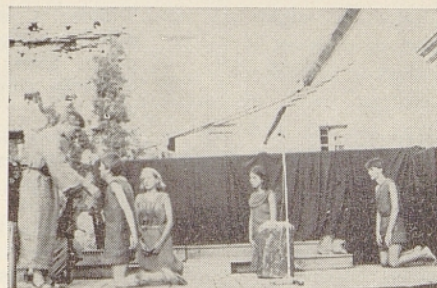
Poleg resničnega oddiha, sproščenega smeha, razvedrila vsake vrste, počitka in še vsega drugega, pa smo v letošnjem poletju doživeli tudi nekaj spoznanj, sreče ob velikih prosvetnih prireditvah, na velikih romanjih, na študijskih dnevih slovenskih izobražencev, naši najmlajši pa so se predvsem nabrali telesnih moči v gorah in v morju, pod šotori in na planinah. Tako ob zatonu letošnjega poletja z veseljem ugotovimo, da ni bilo prazno in brezskrbno, ampak tudi lepo in odgovorno, preživeto ob duhovnih vrelcih in skrbnih načrtih.

Našteli bomo nekaj največjih dogodkov.

SLOVENSKI TABOR

V zgodnjem poletju, a že v vročih julijskih dneh je priredila Slovenska prosveta tradicionalni poletni tabor na Repentabru. Ob veliki udeležbi je tako naša osrednja prosvetna organizacija slavila prelep praznik pesmi in bese-

de, ki ga je naslonila na spomin 1200-letnice pokristjanjenja slovenskega naroda. Ob tem jubileju je govoril stvarno in jasno g. Drago Štoka in je tako dal vsej prireditvi razumevalno pečat.



Prizor iz
»Krst pri Savici«

Najmlajši člani Slovenskega odra so prav zaradi jubilejne proslave izbrali osrednji prizor drame Zorka Simčiča, »Krst pri Savici«. Čeprav bi dobila drama svoj polni duhovni obraz, če bi jo igrali v celoti, je vendar tudi samo osrednji del naznačil vso problematiko, za katero v tem dramskem delu gre. Vsi igralci so zelo dobro rešili svoje vloge.

Svoj najpristnejši prispevek tej proslavi so prinesli cerkveni pevci in godci iz Beneške Slovenije. G. župnik Marij Lavrenčič je predstavil svojo skromno, a lepo deželico in njene pevce. Skupina beneških Slovencev, ki je bila



Del množice na
Repentabru



Od leve proti desni slike s Slovenskega tabora: Beneški Slovenci, godalni kvintet »Pleiades«, združeni cerkveni pevski zbori

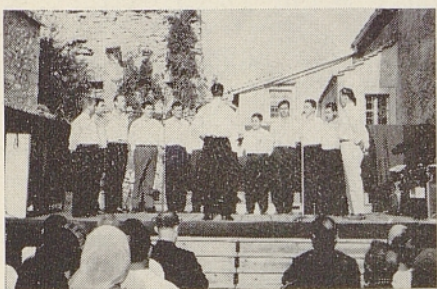
letos prvič na naši prireditvi je bila deležna prisrčnega pozdrava in ko so zapeli »Oj božime...« se je sprožil plaz navdušenega ploskanja množice. Upamo, da bomo imeli odslej naše rojake izpod Matajurja vsako leto na naši repentaborski prireditvi.

Godalni kvintet naših študentov »Pleiades« je prinesel v spomin na davno preteklost nekaj sodobnih razgibanih melodij. Tako je prisluhnila zlasti mladina, pa tudi starejši tem novim zvokom in so jih bili veseli.

Posebej so zapeli Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja s tistim resničnim navdušenjem in ljubeznijo do slovenske pesmi, ki prehaja tudi v poslušavca.

Združeni cerkveni pevski zbori pa so pod vodstvom prof. Humberta Mamola zelo dovršeno in mogočno zapeli tri slovenske pesmi.

Slovesnost na Repentabru je začela v cerkvi, ko se je škofov vikar, msgr. dr. Lojze Škerl skupno z množico zahvalil Bogu za dar krščanstva, ki so ga naši dedje sprejeli pred 1200 leti. Prosvetni program, pesem in drama ob cerkvi za obzidjem pa je govoril eno samo resnico: sprejem krščanstva nas je rešil narodne smrti in nas vključil v krog zahodno-



Fantje izpod »Grmade« pojo

evropskih kulturnih narodov. Naša zgodovina in naša kultura nosi odraz in vsebino krščanstva.

Tabor je pozdravil tudi repentaborski župan, g. Mihael Guštin, pozdrav Goriške pa je prinesel g. urednik Jože Jurak. Posamezne točke sta spretno in prijetno povezovala akademika Franko Žerjal in Matejka Peterlin.

Repentabor je v nas znova zapustil lep, nepozaben spomin.

MILENA MERLAK - DETELA

Otroška soba

I.

Strop je iz sonca in sinje čistega neba,
tla so metulji in visoka trava,
živalski vrt je na knjižni polici.

Očka je spletel belo mizico iz vrb,
brat je živordeče pobarval stolček,
na katerem sedi plavalasa punčka iz celuloida
vsak dan v drugi pisani obleki,
z venčkom iz rumenega regrata.

V visoki travi se danes igra deklica
in riše Snegulčico in Trnjulčico;
včera je risala razbojnika in čarovnico

Danes se smeje zgodbi o Tolovaju Mataju,
možiček — kopitljaček poskakuje kot najmanjši
klown,
mama obljublja pravljico o volkodlakih.

Deklica je že pozabila na streljanje pred hišo
pa tudi, da je mama jokala in rekla,
da bo šla proč od doma in umrla.

Danes se deklica smeje in poje
in riše in striže ptička iz papirja.

II.

Ponoči se bliska pred oknom,
deklica sanja, da je očka grom in mama toča,
bela mizica je spletena iz ožganih šib,
na stolčku sedi punčka brez glave,
pred posteljo pa stoji Tolovaj Mataj
in stiska v pesti Možička — Kopitljačka.

Deklica kliče papirnatega ptička na pomoč,
a ta leži brez kljuna na tleh,
na pomoč kliče starejšega brata,
a ta ne spi več v otroški sobi.

III.

Jutri bo deklica zgodaj vstala
in stekla k mami v posteljo.

Podnevi se bo skrila v visoko travo in risala:
rdečega vojaka, ki leži pred hišo,
rumeno sonce s črnimi zobmi.

KOLONIJE NA MORJU IN V GORAH



V Rigolatu: vse imajo izvrsten tek

Takoj v začetku julija so se odpravile prve skupine naših otrok v kolonije, v avgustu pa druge skupine, eni v Nabrežino, drugi v Drago, iz obeh krajev so jih potem vozili na kopanje v Sestlan. Tretja skupina pa je odšla v Rigolato, torej na planinski zrak. Prvo kolonijo je organiziralo Slovensko dobrodelno društvo, drugo SLOKAD, tretjo pa Slovenska Vincencijeva konferenca. Poleg teh treh kolonij so nekatere naše skupine otrok letovale tudi drugod, dve v Sloveniji v organizaciji Slovenske gospodarske kulturne zveze, nekatere so bili v krajevnih občinskih kolonijah,

kot RAI-evski ali kaki drugi. Tako so bili naši mali res na soncu, v čistem zraku, v vodi in so se vsestransko okrepili. Vsem organizatorjem moramo v imenu staršev izreči veliko zahvalo za to nesebično in skrbno delo, zahvalo vsem učiteljicam, ekonomom in ekonomkam, ravnateljicam in ravnateljem kolonij, kuharicam in vsem pomočnikom in pomočnicam. Vseh teh skrbi in dela, ki so ga imeli z našimi razposajenimi malčki, tudi z znatno večjim honorarjem ne bi bilo mogoče poplačati.



Deklice v Rigolatu pojo pod vodstvom ravnateljice Marije Mislej

UTRINKI IZ LETOŠNJE KOLONIJE

Človek je kakor potnik, ki hiti po strmi poti proti veliki luči. Ta pot pa je dolga, traja vse njegovo življenje. Luč, ki to pot razsvetljuje, so njegovi ideali. Težko in čudno je govoriti v današnjem svetu o idealih, ko vendar često vidimo, da živi človeštvo iz dneva v dan, brez idealov in brez ciljev. Zdi se nam, da človekov pogled v prihodnost ne seže dlje od dneva, ko bo dobil plačo — denar. A to je le navidezno. Če bi imeli možnost, da bi pogledali v dno človeške duše, bi videli, da ima človek luč, lahko večjo ali manjšo, proti kateri hiti. Če se človek ozre po poti ki jo je prehodil, skoraj ne vidi drugega kot temo, a iz te teme žarijo svetilke — spomini.

Iz dneva v dan hitim za ciljem. Okrog mene je samo šum in ropot. Celo neonske luči, ki mi kdaj pa kdaj zažare v obraz, da postane sedaj bel, nato rdeč, zopet moder, zelen in zopet blede, ne dajo miru tem utrujenim zaprašenim ulicam. Vse se giblje, le nebo je mirno. Mirno je kot modro ogrinjalo nad gledališkimi deskami. Na njem se blestijo zvezde. Iz daljave zro na pešce pod seboj in včasih se mi zdi, da nam pomežikajo. Poleg mene završi-

ne droben glasek: „Glej, padla je zvezda!” Tudi v meni se je nekaj odlomilo, odtrgalo. Nekaj se je zaiskrilo v mojem spominu.

Počasi se naš avtobus vzpenja po strmih karnijskih poteh. Še trenutek, in že je pred nami tablica z napisom: Rigolato.

Prispeli smo. Vsaka deklica vzame svoj kovček in pohiti navzgor po stopnicah. Veselo vzdušje zajame bivše šolsko poslopje, kajti od danes naprej postane mesečno letovanje 96. deklic. Rigolato je revna karnijska vasica, a vseeno me navdaja vsako leto z novim čarom. Stare, a čedne hiše so obdane z majhnimi vrtovi. Obdelujejo jih samo stare ženske, kajti mladih moči tu ni. Odhajajo v tujino, ker jih domača gruda ne more preživljati. Tu komaj rasteta krompir in turščica. Srcu dobro de ta suha preproščina Karnije.

★

Sledi prvo jutro. Petelin zapoje. Luč drsi preko streh, ki so pokrite z skrlami. Vstati moram. Zbiti moram najprej osebje kolonije, ob sedmih pa otroke. Že sem na dvorišču. Nobenega človeškega glasu nikjer, nobenega krika. Škoda vsake besede.



Naši študentje: iz Ukev na Belopeška jezera

Zrušila bi mojo notranjo srečo. Pospešim korak. Odprem vrata prve spalnice. Vse še spi, le mala Tatjana ima očke že odprte in zakliče: „Mama!“ Počasi se sklonim k njeni postelji, jo poljubim in pobožam tiste njene plave, kodraste laske. „Mama pride danes. Včeraj je pisala, da bo danes tu!“ ji zašepečem.

Zopet je zažarelo sonce. Gore so se zjasnile in so razlile svetlobo v moje srce. Otroci se napotijo v bližnji gozdič. Tudi jaz krenem z njimi. Vrisk in petje sta zbudila še tako trpko srce. Kmalu začutim na sebi prodirno oko, ki me opazuje. Po tolikem času zažari nasmeh na mojih ustnicah, ko zagledam pastirja s čredo mršavih ovac.

Napotim se v planine, na Pleros, z upanjem, da utržem prvič v življenju planiko, encijan in rododendron, tri bisere varljivih gora. Utrgala sem encijan in rododendron, planike pa so bile nedosegljive.

Poldne je. V jedilnici zavlada popolna tišina. To so najlepši trenutki: Pošta! V rokah držim šop pisem in razglednice. Okrog sebe vidim samo hrepenenje in upanje, ki omreži sleherno srce. Oči, ustnice, roke, vse pričakuje. Trenutek sreče, potem pa dolg oddih.

★

Nedelja 20. avgusta. Hrupno se vzpenjamo na oder v lepi dvorani italijanske srednje šole. Nastopalo bo vse osebje kolonije. Imamo dobrega harmonikaša in kitarista. Vse smo enako oblečene. Na beli bluzi je pripet slovenski pušelj — dar slo-

venske matere, kot opomin naše daljne matere — zemlje. Ploskanja ne manjka, ko oba zbora — Drobní slavček in Gorski sleč — vržeta občinstvu rdečo vrtnico. Solza sreče od ganjenosti zablesti v marsikaterem očesu. Dan ugaša ob zvoku slovenske pesmi:

Obljubil sem mamici svoji,
obljubil vsem dragim sem to,
da vedno srce bo gorelo,
za zemljo domačo samò.

★

Mesec veselega razpoloženja se nagiba h koncu. Vsi smo kot ena sama družina. Prava harmonija vlada med nami. Nikoli nobenega nesoglasja. Otroci so si pridobili novih moči za zimo. Tudi danes hitijo čete — Drobná lastavica, Marjetica, Spominčica in Planika — v bližnji gozdič nabirat drva za poslovilni večer. Vsaka deklica vleče za seboj nekaj suhljadi, dolgo smrekovo vejo in košek storžev. Podobne so razposajeni čredici, ki je izgubila pastirja. Ponašajo se pred drugo četo. Ob cesti pa stoje vaščani in se jim zadovoljivo smehljajo.

Prvi september — zadnji večer v gorah. Stojimo ob tabornem ognju in prepevamo dolgo v noč ob spremljavi harmonike in kitare. Ko švigajo plameni visoko proti nebu, zaplešemo okoli njih kolo. Pridružijo se nam tudi vaščari. Zažarijo nam oči. Tudi tiste oči, ki so do sedaj gledale le zaton, za trenutke verujejo v novo življenje. Sedaj ogenj le še tli, mi vsi ga pogumno preskakujemo.

Zadnjič se oziram na staro poslopje kolonije, ki skriva sedaj v sebi toliko prijetnih dni. Ali bodo šli v pozabo? Ali jih bo mar pokrtil tržaški asfalt?

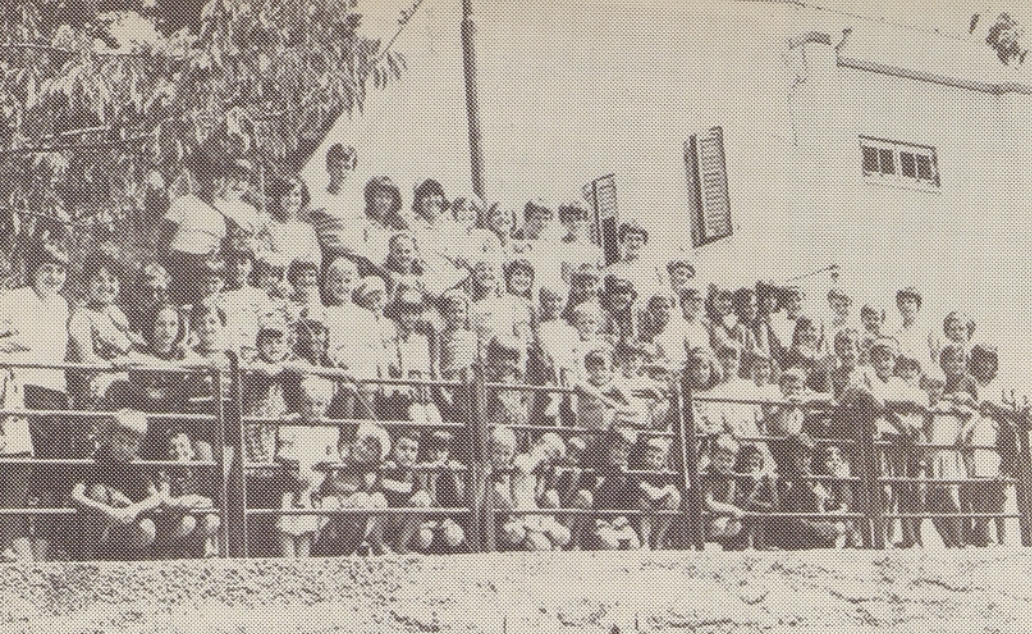
★

Spet smo v Trstu. Še nekaj trenutkov in že nam mamice vzamejo otroke, ki so bili za ves mesec samo naši. Človek se naveže nanje, morda preveč. Kajti med njimi zaživi resnica, ki se pred drugimi skriva. V slovo mi zapojejo pesem o rododendronih.

Zopet sem, kot pred odhodom, sama. Poslednjič stiskam roke osebju kolonije. Iz mojega srca vre ena sama beseda: „Srečno!“ Več ne morem



Kolonija naših najmlajših v Nabrežini



reči. Solze mi silijo v oči. Kdo ve, ali bomo še kdaj preživeli skupaj toliko lepih dni? Se bomo srečali? Kje? Med množico na tržnici, v tramvaju, v avtobusu, v parku? Ne vem. Sedaj vem samo to, da se bomo razpršile kot lastovke v jeseni. Vsaka bo šla po svoji začrtani poti. Božica bo prevzela bratovo podjetje. Lučka se bo vrnila na dolge, bolniške hodnike; bolniki jo nestrpnostno pričakujejo, da jim bo s svojim petjem krajšala čas. Alekseja in Majda odideta na izpopolnjevalni tečaj v tuje, milijonsko mesto. Veselki bo zaupano računovodstvo v zatohli pisarni. In ti, Sonja, ki si bila moja

desna roka, ki si mi pomagala pri vsakem delu, molčala si in delala, kam pa ti kreneš? V Benetke. Človeku se zdi včasih, da se je tam svet ustavil, ker ni ne tistega vrveža, ne tistega kričanja kot tu pri nas. Sprejela te bo mirna, sanjava laguna v svoje naročje. Zato se boš laže poglobila v študij jezikov na stari univerzi.

In kam pelje moja pot?

V razred, med otroke, daleč od laži in prevar današnjega dne.

Da, mednje, za katere je še vredno živeti.

Lara

POD ŠOTORI

»Tabor za slovenske tržaške skavte iz okoliških vasi tržaškega mesta bo v dnevih od 24. julija do 12. avgusta!« Tako je bilo sklenjeno na sestanku, ki so ga imeli četovodje s starešino na čelu.

»V soboto popoldne bomo šli iskat prostor za taborjenje!« Tako je izjavila skupina čvrstih fantov pri naslednjem pripravljalnem sestanku za tabor. »Šli bomo v Žabnice, bomo našli primeren prostor, saj se pod Višarjami razprostirajo lepi travniki.« Tako so sklenili in seveda tudi šli.

»Našli smo prostor!« Tako so veseli pripovedovali, ko so se vrnili v nedeljo zvečer. »Lep travnik je, drv ne manjka, le voda je nekoliko daleč.« Tako se je glasila jedrnata diagnoza prostora. Toda med diagnozo in prognozo so ponavadi še potrebna posvetovanja in pregledi. Zato se je zbralo par starejših skavtov, pravih strokovnjakov, ter odšlo na pot, da se prepričajo o primernosti prostora. Lepšega travnika res ni bilo mogoče izbrati: ravna tla, prostora za tri tabore in ne za enega, drv na razpolago vse polno, toda, kot sem že v začetku poudaril, prostor mora ustrezati vsem potrebam tabora in ta je imel veliko napako: voda je bila res predaleč in še povrh tega je studenec izviral globoko v žlebu.

Razočarani smo zapuščali lepi travnik, se še enkrat ozrli na višarsko cerkev, na katero bi se lahko ozirali med taborom, počastili v duhu višarsko Devico Marijo ter se spustili po stezi do asfaltirane ceste, kjer nas je potrpežljivo čakal avto ter nas je ves pregret od sonca sprejel kot v razgreto peč. Razočaranje in vročina nas je spravila nekoliko ob dobro voljo, a spomnili smo se skavtskega zakona, da skavt žvižga in poje, čeprav so težkoče še tako velike.

»Pojdimo v Belo peč!« Tako smo vsi istočasno spregovorili kot bi si vzeli besedo iz ust. Padel je ugovor, da smo že lansko leto taborili v Beli peči in smo imeli težave z vodo. Toda Bela peč z mogočnim Mangartom, ki se zrcali v belopeških jezerih, ter bujna in skrivnostna pokrajina, ki se enakomerno dviga s čudovitim nakitom zelenja in cvetja prav do tega kamnitega oltarja, ki je Mangart, nas je začarala in odšli smo v Belo peč. Nekdo iz družbe je dobro poznal vse belopeške travnike, ker jih je v mladih letih večkrat kosil in je zato tudi natančno vedel, kje izvirajo čisti studenci pitne vode, saj se je moral v poletni vročini večkrat odžejati, ako je hotel še naprej mahati s koso. Mahnili smo jo po visoki nepokošeni travi naravnost k studencu, ki nas ni razočaral, ker je še vedno žubo-

rel čist in krepak kot pred dvajsetimi leti. Odpočili smo se, naredili nekaj slik o travniku, se odločili za ta čudoviti prostor ter odšli h kmetu, ter ga prosili, da bi pokosil travo do našega prihoda. Čeprav s težavo, je vendar obljubil. Veseli smo se vračali proti Trstu in tega našega veselja so postali deležni vsi naši bratje skavti, ko smo jim pri sestanku sporočili: »Našli smo prostor, šli bomo v Belo peč!«

Zdaj se je po raznih četah začelo mrzlično delo za pripravo tabora. Pregledati je bilo treba šotore, spalne vreče, razno orodje, kuhinjsko posodo; nabaviti je bilo treba okrog sto metrov cevi za napeljavo vode do kuhinje; preskrbeti si dovolj hrane za 45 skavtov, ki bodo taborili cele tri tedne. Kot vidite, precej je skrbi in dela, toda vse postane lahko, ko ga opravlja skupina nesebičnih bratov in še lažje postane, ko človek pomisli na veliki pomen skavtizma: pripraviti mladino za pošteno življenje v ljubezni do Boga in do bližnjega.

Napočil je 24. julij, dan odhoda na taborjenje. V Dolini, v Boljuncu, na Katinari, v Bazovici, v Trebčah in na Opčinah je nestrpnost čakala gruča mladih fantov ob cesti v čistih in zlikanih krojih ter z bistrim pogle-

dom pregledovala cel kup prtljage, da bi le kaj ne manjkalo, kar je neobhodno potrebnega za taborno življenje. Ko bi mogel kdo pogledati v njihova navdušena srca v tistih trenutkih pričakovanja tega, kar so vse leto upali in želeli, bi videl, kako so polni sreče in veselja. Le kdor pozna mladino in skavtsko življenje, more razumeti kaj pomeni za mladega skavta taborjenje.

Avtobus se je pomikal od vasi do vasi in pobiral vse to navdušenje in veselje, ki je čedalje bolj naraščalo s številom skavtov, ki so vstopali v avtobus. Še zadnji pozdrav sorodnikom, ki niso mogli skriti ginjenosti, a tudi ponosa ne, da imajo tako dobre otroke, polne najlepših idealov.

Avtobus je kar požiral kilometre in kilometre ceste in skoro neopazno so izginjale za nami vasi in mesta,



Pogled na letošnji tabor v Beli peči

Jesenske misli

*Kako bi zajokal nocoj,
ko pada temna noč
in krače sleherni soj,
ko tone vse v nemoč...*

*A moj jok
se je strdil,
ko kraških borov jok;
ko trudne trte jok
se je razlil
po nemem kraškem bregu.
Jesen pada na Kras
in ko neizprosna sila
oklepa nas
ter nam striže svetla krila
hrepenenja.*

SLAVKO

ker je v vseh gorela ena sama želja: priti čimprej na cilj, v tabor.

Vreme je kar dobro obetalo. Toda v gorah se vreme kaj kmalu spreobrne in nastane nevihta, ki more povzročiti resnične težave. In tako se je tudi zgodilo. Kmalu zatem, ko smo prišli na kraj, kjer se steza dviga proti določenemu travniku, se je zablistalo, zagrmelo in usula se je nevihta. Toda dobrim fantom pride vsakdo rad na pomoč. Dobri ljudje, ki jih tudi dandanes dobiš povsod, so nam dali na razpolago prostorno klet, kamor smo v kratkem času spravili vse svoje stvari ter še sami poiskali zavetja pred nevihto.

Za dežjem vedno posije sonce, tako so resno modrovali nekateri mlajši. Starejši pa so vedeli povedati



V Savudriji so letovali otroci z Goriške in Beneške Slovenije



Slovenski otroci s Tržaškega in z Goriške na letovanju v Zgornjih Gorjah pri Bledu

še kaj več, da namreč v gorah dež in sonce, posebno v poletnem času, nista skregana in si prav rada zamenjeta svoje posle. In tako se je zgodilo! Zopet je zavrelo v mladih srcih in dolga vrsta se je razvila po stezi, se zgubljala v grmovju ter se nato više spet prikazala na odprti jasi. Medtem je komaj umito sonce sušilo tla, na katera bodo spretni skavti v rekordnem času postavili svoje lepe šotore. In res, v hipu je zrastle na travniku lična gorska vasica, ki smo jo vsi, tudi kmetje, ki so obračali zadnje seno našega travnika, z velikim zadoščenjem in veseljem občudovali.

Vendar ni bilo časa za sanjarjenje. Treba je bilo iti spet v dolino po hrano, vsaj za prvo silo, kajti vse drugo bo pripeljal traktor, ki ima boljša pljuča kot mi.

Še isti večer se je bliskalo, grmelno in deževalo, vendar vse to nas ni več motilo, ker smo bili doma pod streho, v svojem taboru.

Naslednji dan smo pozdravili brate s Koroške. Krasni fantje so to. S tako spretnostjo ti vihtijo sekiro in vlečejo žago, da so nekateri tržaški fantje kar strmeli. Tako je nastala kuhinja, skladišče, oltar, krasen vhod, razne mize in klopi ob mizi in okrog tabornega ognja in nazadnje še jambor štirinajst metrov visok.

In pričelo se je skavtsko taborno življenje. Pokadilo se je iz kuhinje in po taboru se je razlezel dober duh po domači hrani ter začel buditi apetit v zdravih fantih.

Ne smemo pa pozabiti, da je na skavtskem taborjenju na prvem mestu duhovna hrana in duhovno življenje in središče tega duhovnega življenja je sveta maša in sveto obhajilo. Sleherno jutro, ko je sonce posvetilo izza Mangarta na tabor, je že stala skupina petinštiridesetih skavtov v svojih krojih okrog oltarja in slovenska molitev in pesem se je začela razlegati po planjavi in njen odzvok se je širil daleč naokrog ter oznanjal vsem, da je še dosti dobrih in idealnih fantov, katerim je Bog in materinski jezik temelj njihovega življenja. Ko bi imeli veliko takih fantov, bi lahko mirno zrl v bodočnost našega preizkušenega rodu, kajti mladina, ki navdušeno in s prepričanjem moli: »Gospod Jezus, daj, da bo moja vest prema kot visoka smreka,

ki se dviga proti nebu; da bo moja velikodušnost kot studenec, ki vedno daje in se nikdar ne izčrpa; da bo moja duša kristalno čista kot potoki, ki jih rode brezmadežni snegovi; da bo moja volja kot granit, ki se ne okrši; da bo imela moja mladost po vseh gorskih stazah Tebe za druga svoje neprestane poti navzgor; da bo križ ob poti kakor srečanje s prijateljem. In tako bodi vedno.« Taka mladina je brez dvoma poroštvo lepše bodočnosti našega rodu in neporušljiv temelj našega verskega, moralnega in narodnega življenja. Okrog tega bisera smo dan za dnem pletli krono dobrih del in zdravih iger, dokler nismo zapeli otožno, a veselo pesem slovesa in zaključili:... a mi se bomo videli, se srečali še kdaj, nasvidenje prav vsi, vi bratje, nasvidenje tedaj.

B. M.

Pesem o stari mami

1.

Bila je dobra
kakor zemlja.
Kot ona
je rodila vsako leto
in ni nikdar
vprašala zakaj.

2.

Bila je lepa
tiha stara mama.
Iz temena
je valovala kita
z mehkobo
mlade morske trave
in oči so grele
s toplino
zrelega kostanja.

PRAVLJICA O FUFU

Novela je lahko tudi pravljica. Iz kronike vzamem n. pr. dogodek, ga postržem, mu dodam po mili volji dišav, zmešam, in pravljica je tu.

To je pravljica o Fufu. Še do včeraj je pravljica bila lepa, da je bila le pravljica. Danes je pravljica lepa, če je resnična. Jutri bo samo grda pravljica lepa. Pojutršnjih pravljič pa: reši nas, o Gospod!

Dva meseca živi Fufu pod maminim srcem; kar dobro se mu godi, spi in je pa niti hvala ne reče. V pričakovanju, da zagleda luč sveta, ubija čas s tem, da prisluškuje ob aorti maminega srca.

Njegovi stanujejo tam v tisti palači, v drugem nadstropju. On je bančni uradnik, ona je pa tajnica ne vem kje, in imata se zelo rada: dve plači pod eno streho.

Poročila sta se pred štirimi leti in do prejšnjega meseca ni bilo nič slišati. Ko se je končno Bogu in njima dvema zahotelo, so se pojavili radostni znaki materinstva. Kakšno veselje! Ne glede na spol, bodo otroka imenovali Fufu, ker je to ime lepo in »pendant«!

Toda nekega lepega dne, ko Fufu, kot običajno, prisluškuje ob aorti, izve grdo novico: ko bo prišla, ali bo prišel na svet, bo oddan v otroško zavetišče-gnezdo. Predstavljajte si Fufijevo boleost in gnev, da bi jima bil najraje vrata kar zaloputnil na nos. A se takoj pomiri in prevdarja: torej, kurnik me čaka, neka napol-valilnica. Torej, namesto mamine ljubezni bom našel plačano pestunjo. Tako torej! Toda ne, ne boste me prelisčili!

Fufu ne premišluje dolgo, pomigne svojemu angelu varuhu in...

Božič. Božič je tisti dan, ko nam prav za las manjka, da nam vsem ne zrasedo perutnice. Prav za las manjka, da bogatini ne uresničijo svoje mlačne želje, da bi postali ubogi. O božiču se nam dobrota kar cedi od brade in skoro žal nam je, da v naši župniji ni gobavcev, da bi jih mogli poljubiti.

Iz drugega nadstropja, tam iz one palače, se razlega iz gramofona angelsko petje. Mož in žena sta pri večerji in se pogovarjata o Jezusu, ki se je kot ubožec rodil v hlevcu; samo za las je manjkalo, da nista ugasnila ogrevalnikov in na stežaj odprla okna ter ostala v samih spodnjih hlačah odnosno v kombineži.

Potem romajo njune misli k Fufu.

On si ga, ali si jo predstavlja že šolarko, odnosno šolarja, ki se trudi s prvim božičnim pisemcem... On se bo delal kot da nič ne vidi, a s koncem očesa bo škilil na Fufu, kako si na skrivaj prizadeva podtakniti mu pod krož-

3.

Kopala je
in plela njivo
ter jo pojila
z vodo
iz daljnega potoka,
ki jo je vlačila
na drobni raml.

4.

Tovorila
je po klancih veje,
ko je metež
trgal
butaro na glavi
ter premetaval
nje skrivljeno telo.

5.

Nosila je v mesto
sivko in resedo,
ožemala iz pepela
težke rjuhe,
s spodvitim krilom,
kraj potoka,
ko je februar
stiskal
v njem pojoče vode.

6.

Bila je čarodejka
in svetnica:
je znala cvet
pričarati gorečki,
da so nje okna
karminasto gorela
in skopi njivi
blag jesenski sad;
je znala reči:
»zdravje se povrni«
in obuditi plamen
iz mrtvega pepela.

7.

Imela je moč
množiti revne
kruhe,
ko je s svojim
Bogom tiho govorila,
in moč izsiliti,
kar je prosila
od Njega vse,
ki ji ni znal odreči,

8.

Bila je nepoznana
žena
in skrita mati
iz legende dedov.

KNJIŽEVNIK ROŽANC NA ZATOŽNI KLOPI

Javno tožilstvo v Ljubljani je poslalo na tamkajšnje okrožno sodišče obtožbo z zahtevo, da se obsodi književnik Marjan Rožanc po členih 118/1 in 292a jugoslovanskega kazenskega zakonika, ki skupno predvidevata do trinajst let strogega zapora, zaradi esejistične dejavnosti v reviji *Most*, ki izhaja v Trstu. Razprava je razpisana za deseti oktober.

Marjan Rožanc izhaja iz ljubljanske delavske družine, je član društva slovenskih književnikov in spada k mlajši pisateljski generaciji. Objavljal je začel v Mariborskih *Obzorjih*, pozneje pa se je uveljavljal kot novelist, dramatik in filmski scenarist. Sodeloval je kot režiser pri filmu *Akcija*, bil sodelavec in urednik revij *Beseda*, *Revija 57*, *Perspektive* ter vodja gledališke skupine *Oder 57*. Leta 1965 je začel objavljati svoje spise v tržaških revijah *Most* in *Trieste* ter v dunajski reviji *Forum*, leta 1967 je postal sourednik *Mostu*.

Most je revija, ki si prizadeva, da bi s kulturnimi sredstvi dinamizirala od politike paralizirano tržaško in zamejsko atmosfero. Tudi inkriminirani Rožančevi prispevki izražajo hotenje po takšnem kulturnem osveščanju in so bile prav zato prve vesti o kazenskem postopku proti Marjanu Rožancu sprejete kot absurden ukrep, oziroma tragična pomena, ki zadeva celotno slovensko kulturno javnost. Rožančevi spisi niso namreč nikdar izražali politično programskih teženj.

Obtožba je naperjena proti nekaterim stavkom, iztrganim iz konteksta eseja »Polnost in Praznina Velikih Zavez« in feljtona »Atentat na Živiljenjsko Energijo«, ki sta izšla letos v številki 13/14 omenjene revije. To so filozofsko-družbena razmišljanja o problemih današnjega človeka, ki živi na mejah dveh svetov in ob katere zadeva vsak dan pisateljeva občutljivost. Metoda, ki jo je uporabilo Javno Tožilstvo SRS, ki je iztrgalo iz celotnega teksta nekaj posameznih odstavkov, in jih celo po lastni presoji okrnilo, je zato toliko manj dopustna in varljiva, kolikor pravičnejša naj bi bila sodba o njih.

Z Marjanom Rožancem je posred-

nik pisemce. In potem nastopi slovesni trenutek: on bo dvignil krožnik, takole, čisto preprosto, vsakdanje, in pod krožnikom bo našel...

Nehote je krožnik dvignil zares in pod krožnikom je bilo zares pisemce. Prvi trenutek je kot začaran, nato pomežikne ženi prepričan, da mu je ona pripravila to šalo: Toda žena je z enakim začudenjem in strahom pogledala njega.

Kdo je potemtako storil? Ali gre za sanje ali za čudež? Je morda kdo od angelčkov, ki pojo na gramofonski plošči? (Naj dvigne roko tisti, ki se ni še nikdar pregrešil, ne da bi o božiču pobral kakega zavitka, četudi na cesti, in ga odprl v želji, da notri najde kaj čudežnega.)

Oba zakonca se ozirata okrog radovedna in neodločena, potem odpre on ovojnico, vzame iz nje pismo in bere:

Draga mama in dragi očka,

jaz se imam dobro in upam, da tudi vidva. In sedaj je neka zadeva, ki je zame pretežka. Torej, zaprt bom v gnezdu-zavetišču. Meni je ime Fufi. Ho, že vse vem. Nekoč, ob času štorkelj in glavnatega zelja, so novorojenčki rasli čisto nevedni; torej so prihajali na svet v temi. Sedaj so pa novorojenčki kot mali fraterčki, ki preživljajo devet mesecev noviciata v udobnih celicah pod materinim srcem (ni mi znano, če se to dogaja tudi pod očkovim srcem) in zvedo in so na tekočem o marsikateri zadevi v zunanjem svetu. Zvedel sem tako za novico o gnezdu-zavetišču.

Odkrito mi povejta: ali sploh imata kaj srca? Reci mi, mama, obljubi mi, da se boš odpovedala svoji mesečni plači, da ostaneš doma s svojim otrokom! Reci mi, da ne trpiš lakote, da nisi ena izmed zapuščenih mater, niti nisi vdova in te ne priganja ekonomska potreba v službo.

Ne bilo bi pošteno, če bi trdila, da očkova plača ne more zadostovati. Reci mi, da me ljubiš in da boš zaradi mene izstopila iz službe. Priznaj da lažeš, ko se sklicuješ na »pepsikologijo« in trdiš, da nisi za tajnico zaradi denarja, temveč ker tako zahteva tvoja osebnost.

Obljubi mi tudi, da ne bom Fufi: verjemita mi, fantek sem. Narejen sem čisto kot fantki. Torej, ime mi bo Peter.

Z vsem srcem vaju objemam in vama želim vesel božič
vajin Peter.

Solze, joj, koliko solza sta zdaj pretočila oba zakonca, koliko, koliko solza! Prepričana sta bila, da se je Gospod v tem čudežu poslužil njunega še nerojenega otroka, da jima je predočil vso njuno sebičnost. In pretakala sta solze kesanja, pa tudi veselja, ker se jima je zgodil tak čudež. Za las, ah, ubožca, prav za las je manjkalo, da nista takoj telefonirala vsak svojemu šefu, proseč ju, da ju nemudoma odpuste iz službe. Od danes naprej bosta živela izključno za Petra. Peter bo nova vsebina njunega življenja.

Prišli smo tako do zaključka pravlјice.

Tam v tisti palači, v drugem nadstropju, je veliko slavje: rodil se je otrok. Imajo veliko povabljenih, obilo tort, sladkega vina, vse polno cvetja z modrimi trakovi, gostija, da je kaj! Gostija, ki ima, kot se spodobi vsaki pravlјici, čudovit epilog.

In res, kmalu zatem, sta zakonca odnesla Fufija v gnezdo-zavetišče. Potem sta pregledala račune in si kupila nov svetel Fiat 1100.

A njuno življenje ni bilo ne srečno ne zadovoljno.

Razmišljanja - izmenjava mnenj srečanja in dialog

Letos so bili drugi študijski dnevi slovenskih izobražencev v Dragi.

Na cesti, ki pelje iz Bazovice proti Pesku in dalje proti Reki, se skoro na isti točki odcepi ena pot proti spomeniku, kjer so bili nekoč ustreljeni štirje sinovi slovenskih mater zaradi zvestobe slovenstvu, druga cesta pa vodi v vasico na robu Istre — v Drago. Kot bi po nevidnem naključju spomenik mrtvih kazal smer slovenskim izobražencem brez razlike meja in prepričanj, naj se sestanejo in naj preverijo slovensko narodno zavest in pot in bodočnost.

Zdi se, da je bil v marsičem letos korak v organizaciji naprej od lanskega leta. Ni šlo za to, da bi si kdo lastil zasluge ali da bi sicer izstopal; kot po neki nuji je pač Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, ker že je, prevzelo zgodovinsko dolžnost, da povabi slovenske izobražence lani prvič in letos drugič od vse povsod: iz osrednje Slovenije, s Koroške, Goriške in Tržaške in še iz velikega sveta, koder so raztreseni, naj pridejo, naj govore, naj razmišljajo o svojem narodu, o njegovih težavah, naj razmišljamo o nalogah, ki jih imamo izobraženci vsak trenutek in vsak zase, pa naj bomo kjer koli že, do svojega naroda.

Lahko rečemo, da je bil to prelep dialog, vseskozi na akademski višini. Iz izvajanj govornikov in vseh, ki so se oglasili k diskusiji, je govorila prizadetost in iskrenost, strpnost in demokratični čut.

Prvi dan, 2. sept. popoldne, je govoril dr. Toussaint Hočevar, univ. prof. iz USA o »Današnjem slovenskem položaju in perspektivah za bodočnost«. v nedeljo, 3. septembra, je v poslopju zborovanja daroval sv. mašo škofov vikar v Trstu, msgr. dr. Lojze Škerl, za tem pa je govoril p. dr. Roman Tominec iz Ljub-



Pogled na drugi del udeležencev med predavanjem

ljane o »Vlogi krščanstva pri oblikovanju slovenske narodne zavesti in kulture v 1200 letih in ali more to vlogo krščanstvo nadaljevati«.

Nato so sledile analize sociološkega sestava zamejskih Slovencev.

Za Tržaško je podal številčno podprto analizo prof. dr. Samo Pahor, za Goriško pa je prikazal zelo jasno, skrbno izoblikovano podobo akademik Midijo Susič po virih, ki so jih zbrali člani SKAD-a.

Na izsledku teh analiz je temeljilo zelo stvarno in konkretno predavanje časnikarja g. Draga Legiša, devinsko-nabrežinskega župana »Kako približati današnjemu prebivalstvu naše javno delovanje«.

Predavanja, kakor tudi diskusije so bile polna bogatih dognanj in bodo zato organizatorji izdali posebno brošuro o teh dneh z vsemi predavanji. Zato bi bilo vsako naštevanje ali delno obnavljanje nepopolno in moramo zato brošuro vsakemu že zdaj priporočiti.

Omeniti moramo še, da so imeli zastopniki osrednjih katoliških organizacij pred temi dnevi posebej posvet, prav tako v Dragi, ki so ga imenovali DIALOG MED NAMI 1967. Tu je predaval najprej dr. Matej Poštovan iz Trsta o vprašanju »Slovenski zamejski katoličani in njihovo javno delovanje po koncilu«, o »Pokoncilskem položaju Koroških Slovencev« je govoril prof. dr. Vinko Zwitter, o »Pogledih in praktičnih izkušnjah na Goriškem« pa je govoril prof. dr. Martin Kraner. Teh študijskih razgovorov na predvečer širšega srečanja slovenskih izobražencev se je udeležilo okoli 60 delegatov, študijskih dni pa v celoti nad 200.

Sprejet je bil sklep, da bodo v naprej študijski dnevi vsako leto prvo soboto in nedeljo v septembru v Dragi.



Udeleženci med predavanjem dr. Hočevarja

OB 10-LETNICI SMRTI ZDRAVKA OCVIRKA

PESMI IZ NJEGOVE ZAPUŠČINE



Skoro nemogoče se nam zdi, da je preteklo že deset let od njegove smrti. Rojen je bil 1908. v Krminu. Še čisto mlad je delil usodo težkih vojnih let s svojo materjo in bratom in stisko povojnih let še s sestro, ko so morali kot begunci iskati skrivališče in kruh. Iz Gorice, kjer so živeli dalj časa, so morali bežati v notranjost Avstrije, nato pa so se naselili stalno v Ljubljani.

Odšel je zgodaj v službo k ljubljanskemu gledališču, potem doživel drugo svetovno vojno, prišel z gledališko skupino v svojo rojstno deželo, od gledališča odšel v službo k Primorskemu dnevniku, od tam pa na radio in deloval v okviru Radijskega odra do svoje smrti, 26. avgusta 1957.

Pesmi je pisal še kot študent, jih tedaj in kasneje

objavljal v vseh slovenskih revijah, koledarjih in listih, bil tesno ob Srečku Kosovelu, in bil nazadnje sodeavec naše revije. Zadnje leto pred smrtjo je intenzivno mislil na pesniško zbirko, a ga je smrt prehitela.

Že pred desetimi leti smo nameravali izdati Zdravkove pesmi, a niso bile vse dostopne in tako do danes niso še izšle v knjigi. A čas tako zelo hiti. Uredniku se je zdelo škoda, da bi tiste Zdravkove pesmi, ki mu jih je sam pesnik izročil ali pa so mu jih drugi dali, ostale še dalje v uredniškem predalu. Zato del tega izbora objavljamo ob desetletnici njegove smrti.

Iz njih se nam znova odkriva pesnikovo otožno, neskončno žalostno srce in nas gledajo njegove rosne oči.

J. P.

VEČERI

Večeri so ko dobre matere.
Skrbnó ovijajo nas s temnim plaščem
in ko zasanjamo, bede nad nami.

So ko grobovi v molk odeti,
kjer trudni legamo k počitku,
po dolgih, težkih dneh življenja.

VSAK VEČER

Sonce vsak večer umre za gaji,
vsako jutro nova zarja sine,
moja bolečina pa ne mine,
tuji licem rožni so smehljaji.

Ni pomladi, ni poletja zame,
dnevi vsi enako so otožni,
kot bolnik sem v vsej mladosti rožni,
kdo betežnega naj me objame.

Včasih se zazrem v jasnino dneva,
včasih v tiho noč prisluhnem,
a srce le v žalost se odeva.

VEDNO TAKRAT

Vedno takrat, ko sem sam,
tisoč poti se odpre,
moje nemirno srce
vabijo, naj gre drugam.

Kaj bi šel tujec na pot,
ko sem nemiren in plah,
ko me samote je strah,
v meni pa tisoč lepot.

OSAMLJEN

Danes sem sam, tako sam,
da svojo samoto občutim grenko.
Včasih človeku je sila hudo
in zaželi si drugam.

Svet je res velik, a mene boli,
ko so na travnikih rože v razcvetu,
ko so življenja drugih v zaletu,
sam pa oklevam sredi poti.

Kje si, da roko mi daš za polet
ti, ki zganila si mojo samoto!
Pridi in hvalil bom tvojo dobroto
in poveličal ta svet.

VEČER

V moji sobi je nocoj tako žalostno prazno,
kot da sem ostal čisto sam na svetu.
Od okna do vrat in počez je po pet korakov
in vendar ne bom te praznine nikdar prehodil.

Pod oknom slišim smeh in vesele korake,
polno ljubezni in hrepenenja je tam zunaj,
vsa lepota življenja je zlita v harmonijo,
jaz pa bi najraje jokal in ne počakal več jutra.

MOJ DRUGI JAZ

Povej zakaj tako si mrk in nem,
ti drugi jaz, ki z mano trudno hodiš?
Zakaj zakrivaš mojim se očem?

Saj tebe še edinega imam,
edino ti zvestó korak mi vodiš
in vendar te še vedno ne poznam.

NEKDO ME KLIČE

Nekdó me kliče sredi ur v samoti
in name čaka ob priprtih vratih,
v brezzvezdnatih nočeh korake slišim,
ki mojemu samevanju gredo nasproti.

Nekomu so vse moje misli znane,
skrivnosti nimam, da bi on ne vedel zanj,
trpim in smejem se in on je z mano,
ta nekdo, ki me silno, silno ljubi.

PISMO MATERI

Nocoj sem sanjal, da sem čisto sam
in vendar, saj ni res, saj ni mogoče,
predobro vem, da še nekoga imam,
ki vedno misli name vroče, vroče.

In ta, ki name misli, to ste vi,
vi, mama, ki na svetu zame ni enake,
brez vas življenje prazno se mi zdi
in kot zaman po svetu spešil bi korake.

To skromno pisemce naj vam pove
kako so zame prazna jutra in večeri,
kako ob mislih se na vas srce

veselo od prešerne radosti vznemiri.
vi, mama, ste edino kar imam,
brez vas sem v hrupu velemesta sam.

KLIC V NOČI

Kdo si, ki kličeš me sredi večera:
popotnik, postoj!
Kje to trpljenje na svetu izvira,
da se življenje zdi mi ovira,
sam večni boj?

Kdo si, ki kličeš me sredi večera:
prijatelj, postoj!
Sam sem in žalosten, vse me prezira,
mojo samoto polno nemira
deli z menoj!

Kdo si, ki kličeš me sredi večera:
moj dragi, postoj!
Duša brez tvoje ljubezni umira,
bela zavesa okno zastira,
pridi nocoj!

NOKTURNO

Mehko razlita čez poljano
večerne zarje luč gori
in ker prišla si, kot v zahvalo
na tvojem licu zdaj žari.

Prav tiho bom sedel ob tebi,
ti kradel z ust poljub sladak,
utripanje srca poslušal,
a noč naj pada, rase mrak.

SVEČENICA LJUBEZNI

Srce je kelih, duša je napoj,
jaz svečenik sem mlad, ti mlada svečenica,
le dvigni k usnam kelih si nocoj,
da od ljubezni tihe zagorijsko lica.

Večer je cerkev, zemlja je oltar
in zvezde sveče, ki na njem gore,
daruj ljubezen najino kot žgalni dar,
poljub omamni naj pričaka dne.

Čez rosno polje pojdeva domov
pevaje psalme jutru za pozdrav
in ko v slovo da'ala boš mi blagoslov,
bom žalosten v solzah ti k nogam pal.

POBOŽALA SI

Pobožala si z mehko me roko
in s toplo si besedo me sprejela,
v poljubih vročih lica so gorela,
a vse prehitro je prišlo slovo.

Zdaj truden vračam se od dolge poti
in nate mislim in ti pesem pojem,
saj ti ne veš, kako je v srcu mojem,
kako še bolj bom ljubil te v samotli.

JESENSKI SONET

Glej, draga, veter v drevje se opira,
da listi z njega padajo rumeni,
svobodno v zraku plavajo sproščeni
in sonce za oblaki nam umira.

Ne bova pila dražesti večera
in toliko lepote, ki je v meni,
ne bom razdajal tebi, svoji ženi,
poslušal dež bom, ki pragove spira.

Ne joči, draga, jesen mora priti,
čeprav je starost naju dohitela,
vseeno daj mi z usten svojih piti,

saj dolgo pač ne bova več živela.
Kot nekda v maju hočem te ljubiti,
ne misliva, kdaj zadnjič bova se objela.

MOJA PESEM

Od vseh pozabljen, samemu na poti
sem ptič, ki so odstrigli mu peroti
in se nič več ne spušča nad prepade.

Samo od daleč sebe opazujem,
račun je sklenjen, več ne pričakujem,
da se izpolnijo vse moje nade.

KO ŠTUDENT NA RAJŽO GRE

V Ukvah: pred odhodom na izlet



Prva skupina počiva nad Ukvami

Nimamo še zbranih podatkov, kam vse so tudi letošnje počitnice naši študentje potovali. Precej jih je bilo v Angliji, nekaj jih je hitelo prav na sever Evrope, mnogi so se potepali po Franciji, precej se jih je potikalo po Dalmaciji, nekateri so bili v Grčiji... Zdaj že urejujejo in montirajo filmske in fotografske posnetke s potovanj in tako bodo lahko nekaj sobotnih večerov v Kulturnem klubu v ulici Donizetti govorili in prikazovali vsak svoje potovanje.

Toda precejšnja skupina odhaja vsako leto v Kanalsko dolino, »prelepo vasico Ukve«, kakor pojejo. Teh ne vleče pod šotor, niti dolge poti, morda so manj odporni in manj pustolovski. Morda. Ali pa so jim počitnice že predolge in komaj čakajo, da preživijo spet nekaj dni na skupnih izletih, ob skupnih razgovorih, v skromnosti jedi na krožnikih in ob pomivanju posode in sekanju drv... Naj bo že tako ali drugače, tisti ukvanski počitek in ti-

ste ukvanske počitnice so postale že neštétim resnična, ne samo telesna, ampak tudi duhovna potreba sredi poletja.

Poleg vseh in vsakodnevnih izletov, poleg petja in muzike ob večerih in deževnih popoldnevih, šahiranja in drugih iger, romanja na Sv. Višarje in izletov na Belopeška jezera, v Tinji log, na Ojstrnik, na Rabeljsko jezero, v Zajzero, na Jerasovo trato, da bi Plajerjevemu očetu pomagali obračati seno kot odškodnino za vso pohojeno travo, poleg vzpenjanja na Nebrijo in najpogumnejših na višje gore, sprehodov do Ovčje vasi v omamno bližino »verduca«, hoje ob tračnicah do Naborjeta... poleg vsega tega so dnevi razgovorov za Veliki Šmarén jedro vsakoletnega letovanja. Tudi letos so bili na razgovorih s Tržačani tako goriški kot koroški študentje. Bilo je govora o tabo-



Iz Ukev v Tinji log

ru zamejske katoliške mladine, ki bo julija 1968 v Gorici, o izmenjavi predavateljev, o gostovanjih in še o večji povezanosti.

Ukve ostajajo prelep spomin za vse leto v šolskih klopeh. Hvaležni smo Ukvam, za vso tisto prijaznost in domačnost, ki smo je deležni vsako leto, da imamo občutek, ko pridemo tja, da smo prišli domov med svoje drage.



Ukve, reka Bela in cesta po dolini

športni in igrišči

V tej rubriki bi radi posvetili pozornost predvsem domačemu športu. Poročali bomo o najvažnejših dogodkih slovenskega športa na Tržaškem in tudi na Goriškem. Upamo, da bo ta rubrika predvsem mladini všeč.

10. JUBILEJNE ŠPORTNE IGRE

V polnem razmahu so 10. jubilejne športne igre, ki jih organizira športno združenje BOR. Organizatorji imajo polne roke dela, ker je letos odziv res rekorden. Pomislimo samo, da je nastopilo na nogometnem turnirju 19 ekip, za košarko se je prijavilo 13 ekip, za odbojko kar 43, v plavalnem bazenu je nastopilo v zelo kvalitetnih borbah okrog 300 plavalcev, v atletiki pa celo okrog 500 atletov.

Za ostale discipline se še ni končalo vpisovanje. Vsekakor je to izreden, zares lep uspeh. Podrobneje bomo o letošnjih jubilejnih športnih igrah poročali v prihodnji številki.

NOVO ŠPORTNO IGRIŠČE V NABREŽINI

Naj med važnejšimi vestmi o domačem športu v letošnjem poletju na prvem mestu omenimo svečano odprtje novega, krasnega športnega igrišča v Nabrežini. Odprtje je z organizacijo lepo uspelega mednarodnega ženskega odbojarskega turnirja priredilo v soboto 19. avg. športno društvo SOKOL iz Nabrežine. Njegov predsednik g. Anton Terčon je po začetnem pozdravu številnih prisotnih, z županom g. Dragom Legišo in župnikom g. Rejcem na čelu in med katerimi je bilo seveda največ naše mladine, takole spregovoril:

Danes je za našo mladino velik praznik in prečičan sem, da se z nami veseli vsa Nabrežina in okolica. Dosegli smo namreč prvo etapo našega programa. Dokončali smo igrišče za odbojko in košarko, ki smo ga s tako muko in požrtvovalnostjo gradili. Rad bi vam na kratko orisal potek tega dela in vas opozoril na nemalo ovir, ki smo jih morali premestiti.

Ze leta 1965 se je nekaj domačih fantov zbralo in se domenilo, da sami začnejo z izgradnjo igrišča. Začeli so brez vsakega stvarnega načrta in se jim še sanjalo ni, na kakšne ovire bodo naleteli. Vedeli so le, da si želijo svoje igrišče in da ga bodo z dobro voljo tudi zgradili. Krepko so prijeli za krampe in lopate, zavihali so si rokave in začeli s kopanjem temeljev. Izkopanih je bilo približno 400-500 kubičnih metrov kraškega materiala; izritih ali razbitih je bilo nešteto skal. Videl si, kako je študent ali uradnik vihtel kramp, kako je mehanik razbijal skale, kako je mizar nosil malto. Res je bil to prizor, ki jih sedaj vidiš zelo malo.

Ko je bilo kopanje pri kraju, je bilo treba misliti na cementno ploščo in nujna posledica je bila potreba po denarju, ki pa ga društvo ni imelo dovolj. Začeli smo z zbiranjem podpornih članov in odziv je bil zadovoljiv. Rad bi poudaril, da so nam domačini skoro v celoti priskočili na pomoč, bodisi z denarnim prispevkom, bodisi z orodjem in drugimi tehničnimi pripomočki. Tu gre zasluga predvsem domačim obrtnikom, ki so nam dali svoje delavnice ZASTONI

na razpolago in večkrat so nam tudi sami pomagali pri delu, ki ga sami nismo zmogli.

Tako je bila cementna plošča gotova; naša mladina pa ni bila še zadovoljna. Rada bi imela nekaj res izrednega. Začeli smo misliti na marmornat tlak. Preskrbeli smo si približno 25 ton marmornatih odpadkov in začeli smo s tlakovanjem. Ko smo tudi to končali, smo bili prisiljeni odnehati. Bližala se je namreč zima in društvena blagajna je bila skoro prazna.

Ze takoj spomladi letošnjega leta smo naročili nekemu specializiranemu podjetju, da nam ploščo izgadi. Spet druga nabiralna akcija in tokrat je bil odziv res dober. Dokončali smo torej tla, nismo pa še mirovali. Popravili smo še zid ob igrišču, postavili zaščitno mrežo in si sami naredili ogrodja in tabli za košarko, ki sedaj že stojita.

Rad bi Vam navedel še nekaj suhoparnih števil, ki pa jasno izpričujejo, kaj smo naredili in kako smo uporabili vaše prispevke.

Za cementno ploščo smo uporabili: 30 tovrnjakov gramoza, 18 ton cementa, 20 ton marmornatih odpadkov.

Za zaščitni zid pa: 20 kub. m gramoza, 2 toni cementa in 56 kv. m mreže.

Vsega železa, ki smo ga porabili za razna ogrodja, pa je 900 kg.

Posebej bi se rad zahvalil v imenu društva le še občinski upravi, ki nam je v vsaki stiski priskočila na pomoč.

Odpiram torej to naše lepo igrišče s turnirjem, ki bo gotovo na dostojni višini, in vam želim obilo zabave in športnega užitka.



Predsednik Sokola g. Anton Terčon govori

Za tem je pohvalil nabrežinsko mladino domači župnik g. Srečko Rejc, ki pa je tudi dodal, kako se morajo domači fantje in dekleta zavedati, da so vsi od njega krščeni in morajo torej razen na šport, ki je vsekakor zdravo razvedrilo, misliti tudi in predvsem na duha, če hočejo slediti staremu, a še vedno aktualnemu pregovoru: »Mens sana in corpore sano«. Po kratkem, a zelo umestnem govoru je župnik blagoslovil novo igrišče.

Končno je pozdravil prisotne in se prisrčno zahvalil nabrežinski mladini še župan g. Drago Legiša.

(Dalje na strani 121)



KAJ NAM BO NUDILA NAŠA TRŽAŠKA RADIJSKA POSTAJA?

VRAČAMO SE K RADIJSKIM SPREJEMNIKOM

Nastopajoča jesen in seveda hladnejši večeri nas vabijo spet k radijskim sprejemnikom, kjer bomo poslušali več kot smo morda poleti. Zato nas upravičeno zanima, ali bo kaj novosti, kaj sprememb v radijskem programu. Že nekaj časa se nam je zdel spored nekako okostenel in smo si želeli nekaj vetra in svežine. V tem pričakovanju se je napotil naš urednik v stekleno palačo do slovenskega oddelka, da bi zvedel kaj novega.

GLAS RADIA TRST, POSTAJE A SEŽE DO VSEH SLOVENCEV

Tega nismo zvedeli šele v uradih postaje, ampak slišimo to prijetno sporočilo zadnji čas od naših napovedovalk. Med ostalimi oddajniki namreč slišimo: Sv. Višarje IV, Trbiž IV in Stolbica IV (Staulizze) v Reziji. Tako je končno rešena tista prošnja Slovencev, ki smo jo že nekajkrat tolmačili tudi mi, da lahko poslušajo radijsko postajo v svojem jeziku iz države, katere državljani so in ni treba iskati radijskih postaj v drugih državah, če hočejo poslušati poročila in kulturni program v svojem jeziku. V imenu vseh teh Slovencev, med katere prihaja tudi naša revija, se vodstvu RAI-a lepo zahvaljujemo. Dovolimo si tolmačiti še to njihovo željo, da bi postaja redno večkrat uvrstila med svoj spored tudi novice in morda folklorne in glasbene značilnosti iz teh krajev. Tako se bodo poslušavci bolj na postajo navezali in jo vzljubili.

»MRTVI SE VRAČAJO«

Treba je priznati, da je ta Bevkova povest, v kateri glavni junak neprestano razglablja in ga razjeda zločin podobno kot so znali to opisati ruski pisatelji, da je ta oddaja že septembra zelo prijetno presenetila. Kolikor smo mogli dobiti sporočil, je pretresla poslušavce po svoji neposrednosti, globoki etiki in neusmiljeni zahtevi po plačilu za storjeni zločin, pa tudi po skrbni izvedbi.

KDAJ LAHKO POSLUŠAMO SLOVENSKO PESEM?

Vemo, da naše ljudi zelo zanima naša pesem, ker jo imajo zares radi.

V torek (17,50 - 18,15) so na vrsti ljudske pesmi;

V sredo (18,00 - 18,15) so zborovske pesmi po avtorjih;

V petek (18,00 - 18,15) slovenske avtorske pesmi;

V soboto (17,15 - 18,15) pa so na vrsti posnetki javnih koncertov.

Sopek slovenskih pesmi bo od srede novembra na vrsti v torek, četrtek in soboto od 11,35 do 12,00.

V *Glasbi po željah*: nedelja (12,30 - 13,00), torek in četrtek (13,30 - 14,15) so na vrsti tudi slovenske pesmi. Na vsak način zaželite si jih in jih naročite! Čim več boste želeli samo slovenskih, tem več jih boste imeli.

Prijatelji zborovskega petja z intervjuji s pevci, z ljubitelji pesmi, z dirigenti itd. vsako nedeljo (17,30 - 18,00). Oddajo pripravlja Janko Ban.

Tudi med *vaškimi ansambli* ob nedeljah (21,00 - 21,30) bo nekaj slovenskih pesmi.

Ob nedeljah pa bo od 1. oktobra spet na sporedu nabožna glasba (12,00 - 12,15).

NOVELE

Ob petkih (19,10) bo na sporedu niz italijanskih in slovenskih novel s kratko predstavitevjo.

PREGLED ZGODOVINE ITALIJANSKEGA SLOVSTVA

V četrtkih (17,20) bo prof. Marija Kacin predstavila zgodovino italijanskega slovstva. Niz bo predvidoma obsegal 37 enot.

SLOVENŠČINA ZA SLOVENCE

Po nekajletni odsotnosti uvaja postaja znova to oddajo. Obravnavala bo napake, ki jih zagrešimo tu, kjer govorimo dva jezika. Bo nekaka posvetovalnica, v kateri bo prof. Martin Jevnikar odgovarjal tudi na Lenček in prof. Peterlin, vsak eno oddajo na teden. Pisma. Prav za prav bo oddaja enaka kot so jo svoj čas vodili slavisti: prof. Jevnikar, prof. Beličič, prof. Tudi takrat so odgovarjali na pisma. Letos bo oddaja vsak torek ob 17,20.

OSNOVE PSIHOLOGIJE

Ob torkih je ob 17,40 predvidena oddaja iz psihologije, ki jo bo vodil slovenski strokovnjak dr. Danijo Sedmak.

ZA VAŠO KNJIŽNO POLICO

Oddaja bo ob sredah zvečer (v odmoru simfoničnega koncerta). Tu bodo opozorili na najvažnejše knjižne

novosti tudi iz svetovne književnosti, med tem, ko je bila doslej na sporedu samo enkrat mesečno ocena po enega italijanskega in enega slovenskega lit. dela.

IZ SLOVENSKE FOLKLORE

bo tudi letos dvakrat na mesec in jo bo pisala Lelja Rehar kot pretekla leta.

POD FARNIM ZVONOM

pa je nova oddaja ob nedeljah (20,30), ponovitev v torek (12,00), v kateri hočejo z registracijami, intervjuji in sestavki prikazati delovanje, ki se odvija v slovenski skupnosti posameznih župnij, v kolikor ima svoje središče, ali je povezano s cerkvijo (zbori, društva, soc, sestava, zgodovina...)

PROF. TONE PENKO

bo ob petkih (12,10) razvijal nov niz: Gospodinja nakupuje (letos pri jestviničarju).

IZ STARIH ČASOV

štirinajstdnevna oddaja (sobota ob 12,10), v kateri bodo obnavljali spomin na zanimive dogodke v naši preteklosti. Oddajo bo urejeval dr. Lojze Tul.

DRUŽINSKI OBZORNIK

bo imel odslej novo obliko. O posameznem vprašanju bodo povedali svoje mnenje 3 - 4 ljudje. Prof. Theuerschuh pa bo razpravo povezoval v zaključno celoto.

ZDRAVNIŠKA POSVETOVALNICA

bo ob sredah (19,10), ostale rubrike bodo v glavnem obnovljene. Tako bo sredi novembra začela šolska oddaja in sobotna vesela večerna oddaja, Pisani balončki pa že z oktobrom.

Na športnih igriščih

Za tem so sledile zanimive odbojbarske tekme. O njih ne bomo obširneje poročali, ker ste gotovo o tem že drugje brali. Zmagalo je moštvo PARTIZAN iz Celja, presenetil pa je v veliko zadovoljstvo domačinov, SO-KOL, ki je nepričakovano premagal pomlajeno ekipo BOR-a. Tekme so bile na sporedu v soboto in nedeljo. Zelo uspešno prireditelj je zaključila prosta zabava ob zvokih orkestra lahke glasbe in ob kozarcu dobre domače kapljice.

Iskreno želimo, da bi pobudi in zgledu nabrežinske mladine, sledila naša mladina tudi v drugih vaseh in okrajih na Tržaškem.

KRATKE VESTI

O d b o j k a

Moška odbojbarska ekipa Š. D. BOR se je v nedeljo 27. avgusta udeležila mednarodnega turnirja v Li-

DRAMATIKA

Letos je 100-letnica slovenskega gledališča. Kjer koli žive Slovenci, bodo ta jubilej na najbolj slovesen način proslavili. Posebno v Ljubljani pripravljajo velike gledališke predstave v ta spomin.

Treba je reči, da tudi naša tržaška postaja ni šla mimo tega dogodka. Tako je uvrstila v prihodnjih treh mesecih 6 slovenskih del v spored in sicer: Sušter-Dra-bosnjak, Ta sveti dan, ta veseli dan: J. Vošnjak, Lepa Vida; Iv. Cankar, Za narodov blagor; Iv. Mrak, Rdeči Logan; D. Smole, Antigona in Lj. Prener, Gordijski voz (krstna izvedba).

Razen tega je uvrstila ponovno v spored Zgodovino slovenske dramatike od najstarejše dobe, pa do naj-novejšega dramskega ustvarjanja in to s ponazoritvijo posameznih odlomkov iz del. Zgodovina italijanskega gledališča je bila že ponovno na sporedu in spričo tega, da je letos na sporedu še zgodovina italijanskega slovstva, je več kot na mestu, da je vsaj kot pendant sloven-ska dramatika. Obenem pa je to gotovo zelo dostojna proslava 100-letnice slovenskega gledališča, kakršne do zdaj nismo zapazili v sporedih ljubljanske postaje.

VENDAR, Z ENO ROKO DAJEJO, Z DRUGO JEMLJEJO

Izrazito bôde v oči ogromno ponavljanj. Med slovenskimi deli, ki smo jih prej našli je »Ta sveti dan« gledalo zelo veliko ljudi v Kulturnem domu, med ostalimi igrami pa so nanovo naštudirane le: Vošnjakova, Cankarjeva in Prenerjeva.

Razen tega smo opazili, da so v oktobru, novembru in decembru črtali s sporeda po eno veliko igro in dali namesto nje ponovitve. Ali res vedno zmanjka denarja za program na radiu Trst A?

Zelo smo radovedni, ali bodo tudi oddaje okoli bo-žiča, ko našo postajo najbolj poslušajo in ima res tedaj največ svojkega med slovenskimi postajami — ali bodo tudi takrat s ponavljanji napolnili program.

gnanu. Zasedla je dobro drugo mesto za odlično ekipo iz Izole.

Bivši član Š. D. BOR *Sergij Veljak* je kot član prve šestorice z uspehom nastopil v državni odbojbarski reprezentanci na Sredozemskih igrah v Tunisu.

Bivši član Š. D. BOR *Guido Neubauer*, ki je lani nastopal za tržaško Libertas, bo letos spet branil barve našega športnega združenja in s tem znatno okrepil ekipo.

N a m i z n i t e n i s

Namiznoteniška ekipa Š. D. BOR je v sicer okrnjeni postavi zaradi zaposlenosti *Edija Košute* v soboto 2. in nedeljo 3. septembra nastopila na mednarodnem turnirju v Kranju. Boris Košuta, *Edi Bole* in *Adrijan Tavčar* so se kar dobro odrezali, saj so gladko s 5:1 premagali avstrijsko moštvo Villach. Proti zelo močnim poljskimi ekipama, Triglavu iz Kranja in jugoslovanskemu državne-mu prvaku Olimpiji iz Ljubljane, ki je tudi zmagal, pa se seveda niso mogli upirati.

Edi Košuta

SLOVENSKA CERKEV

NASA LUC, verski mesečnik za slovenske izseljence v Evropi, ki ga tiska Mohorjeva družba v Celovcu, je pred kratkim izšel v posebni izdaji v obliki brošure z naslovom: SLOVENSKA CERKEV.

Brošura ima 64 strani in je izredno zanimiva. S preprosto besedo in bežno preglednostjo predstavlja podobo slovenske Cerkve v preteklosti in sedanjosti ter ob koncilskih smernicah načrtuje njeno pot v bodočnost.

Kako danes živi slovenska Cerkev? Kakšni so njeni problemi? Katere težave? Kakšni uspehi? Z eno besedo: kakšna je danes njena podoba?

Pričujoča brošura odgovarja na ta vprašanja. Težko je sicer utesniti življenje v črke in številke, a je to edini način, kako dati vsaj slutiti podobo živega bitja.

Tri poročila v brošuri govorijo o slovenski Cerkvi.

Prvo seže nekako sto petdeset let nazaj in prikazuje glavna dejstva iz njenega življenja. Slovenska Cerkev je bila razmeroma svobodna in je mogla v marsičem služiti svojim ljudem.

Drugo poročilo slika njeno življenje od konca druge svetovne vojne do danes. To je podoba trpljenja in očiščevanja za novo življenje.

Tretje nudi podatke o današnji slovenski zdomski Cerkvi. Tudi ta živi in dela, čeprav se mora prav spoprijemati s težavami kot Cerkev doma, seveda ne z istimi.

☆

Prvo poročilo je omejeno na delovanje škofov in se ustavlja predvsem pri mariborskem škofu v sredini prejšnjega stoletja Antonu Martinu Slomšku, ki bi mu po pravici lahko dali ime oče slovenske Cerkve, ter pri ljubljanskemu nadškofu Antonu Jegliču. Oba sta bila tesno povezana s slovenskim ljudstvom in sta v svoji verski vnemi tudi v narodnem oziru odigrala silno važno vlogo.

Drugo poročilo govori o štirih obdobjih slovenske Cerkve po zadnji vojni. Najteže je bilo prvo od leta 1945 do 27. maja leta 1953, ko je bil razglašen zvezni Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti. Vendar se je pri ljudskem štetju 31. marca 1953. leta 83,3 odstotkov Slovencev javno priznalo za katoličane, za brezverce pa le 10,25 odstotkov.

Drugo razdobje je trajalo do posebne verske Uredbe Izvršnega sveta Slovenske republike 14. julija leta 1961. Ljudstvo je kljub težavam ostalo verno, proti koncu obdobja se je vernost celo dvignila.

Tretje obdobje, ki ga označujejo zboljšanje slovenske cerkvene uprave, nekoliko pomnožen verski tisk, dvig verskega življenja in precejšnja pomiritev zunanjega

vzdušja, se je zaključilo s podpisom Protokola med Jugoslavijo in Vatikanom 25. julija 1966.

Četrto obdobje po tem podpisu vzbuja upanje, da bo mogla slovenska Cerkev kljub še ne povsem jasnim perspektivam vedno uspešneje izpolnjevati svoje poslanstvo za splošno versko prerojenje.

☆

Tretje poročilo v brošuri prikazuje v nekaj skopih obrisih slovensko zdomsko Cerkev.

»Med današnjimi slovenskimi izseljenci po svetu moramo ločiti tri skupine, ki se razlikujejo med seboj po tem, kdaj, oziroma zakaj so zapustile domovino:

Prvo skupino sestavljajo Slovenci, ki so še pred drugo svetovno vojno odšli iz Slovenije iz gospodarskih razlogov, drugo skupino tisti, ki so se ob koncu vojne ali pa tudi kasneje umaknili iz Slovenije iz idejnih razlogov... tretjo skupino pa tisti, ki so se zadnja leta izselili iz gospodarskih razlogov...

Med vsemi tremi skupinami je navzoča tudi slovenska Cerkev po svojih duhovnikih. Glavno delo le-teh je, pomagati našim ljudem, da se na tujem primerno vključijo v tamkajšnjo versko skupnost. To delo ima različne oblike, predvsem pa organiziranje slovenskih maš in prejema zakramentov, dušnopastirske obiske in verouk v domačem jeziku ter slovensko versko časopisje.

Ne gre pa pozabiti, da je v mnogih primerih slovenski duhovnik edini, ki ljudem tudi sicer pomaga: sam Bog ve, koliko izseljencem so slovenski duhovniki prekrbneli potrebne dokumente za stalno naselitev, poiskali delo in stanovanje, nudili podporo. Pomagali so brez ozira na to, kdo ali kaj je bil prosivec.

V mnogih primerih je duhovnik tudi glavni prosvetni delavec: prireja nastope na odru, išče pevce za pevske zборе, daje pobude za izlete, išče predavatelje ali pa sam predava.

Potem se poročilo ustavlja v posameznih državah, kjer žive slovenski izseljenci: v Angliji, Avstriji, Belgiji, Franciji, Italiji, Nizozemski, Nemčiji, Švedski, Združenih državah Severne Amerike, Kanadi, Venezueli, Argentini in Avstraliji. Razmere so sicer različne, delo slovenskih izseljenskih duhovnikov pa je povsod bolj ali manj isto. Najštevilnejše slovenske župnije so v Severni Ameriki, najbolj organizacijsko povezani in delavni pa so izseljenci v Argentini.

Slovenski človek, posebno tisti, ki živi ob mejah domovine, zdaj pogreša novo poglavje z naslovom: SLOVENSKA CERKEV V ZAMEJSTVU. Res da je stvar delikatna, vendar sestavljalci brošure v tem prikazu ne

bi smeli molče mimo slovenskih kristjanov na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji, v Reziji, v Kanalski dolini, na Koroškem in morda še v Porabju na Madžarskem.



Za zaključek je podanih nekaj lepih in spodbudenih misli pod naslovom: V luči koncila v bodočnost.

Tako je na zadnji strani naglašeno:

»Ni dvoma, da današnji svet zaskrbljeno išče edinosti in si ničesar bolj ne želi kot miru, sloge in pravega bratstva vseh, v spoštovanju pravic vseh brez izjeme in v ustaljenem, mirnem sožitju. Cerkev pri tem s svojo duhovno silo bistveno pomaga. Prinaša in daje,

česar nihče drugi ne more dati: nadnaravno moč ljubezni, ki človeška srca od znotraj povezuje bolj ko vsaka druga sila in tako ublaži, če že ne izloči, razdiralno moč sebičnosti, ki vedno tiči v človeku.«

»Iz tega... sledi, da ima vsa Cerkev, laiki, duhovniki in škofje, resnične obveznosti do človeške družbe, da imajo vsi s svojim poklicem kot kristjani tudi posebne naloge, na katere se morajo resno pripraviti in se jih tudi nemudoma lotiti. Ne gre zgubljati časa v lepem govorjenju: pravo krščanstvo se mora izkazati tudi v dejanjih. To je nauk koncila, ki vedno bolj prodira v meso in kri vse Cerkve. Ta nauk naj prodira tudi v življenje slovenske Cerkve!«

STANKO JANEŽIČ

PREGLED SVETOVNE KNJIŽEVNOSTI

Pred več ko tridesetimi leti, 1936, je dr. Fran Sušnik izdal v Mariboru »Pregled svetovne literature«: 455 strani, šestnajst slik najpomembnejših besednih mojstrov na umetniškem papirju, troj navadni in dvoj krepki tisk — skratka dragocena knjiga, ki je seveda takoj razprodana. Avtor je svoj sijajni priročnik zatem vestno dopolnjeval, tekst se mu je širil — in vsi smo želeli, da bi izšla nova izdaja. Leta 1958 jo je mariborska Založba Obzorje tudi že napovedala, čeprav smo dvomili, da bi Sušnikov na krščanskem svetovnem nazoru temelječi kašipot po svetovni književnosti mogel iziti v sedanjih razmerah. In res: knjigo še danes čakamo, in vedno nestrpneje.

Letos pa smo dobili iz Argentine (kot izredno izdanje Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu) prof. Alojzija Gerziniča »Pregled svetovne književnosti«. Knjiga nenavadno majhnega formata (11 cm x 15 cm) skuša na pičlih 71 straneh zapolniti vrzel, ki jo že tako dolgo čutimo. Ali pa je moč v tako drobceni knjigi podati uporaben pregled svetovne literature od začetkov starega veka do današnjih dni? Radovedno gre bralec od strani do strani — in ko pride do konca, se vpraša: Zakaj tako nakratko? Zakaj tako zgoščeno? Komu bo to delce služilo? Kakšen nagib je avtorja pripravil do pisanja in založnico do izdaje? Če potreba slovenskih srednješolskih tečajev v Buenos Airesu, bi bilo tekst bolje ciklostilirati; zakaj v naših razmerah je knjižica za šole kaj malo porabna.

Gerzinič je ogromno snov zgostil

do skrajne mere. Pri književnikih je opustil vse življenjepisne podatke in samo izjemoma omenil kakšno literarno delo. Zato bo od te knjižice imel nekaj koristi le človek avtorjeve razgledanosti. Vsakdo drug bo moral nenehno imeti ob sebi kakšno enciklopedijo. Razpored snovi je naraven: Uvod, Stari vek, Srednji vek, Novi vek. Ni sicer dosledno, če avtor navaja npr. staroveške filozofe in zgodovinarje, gre pa čisto mimo novoveških memoaristov. Pred očmi so mu tri glavna področja literarne umetnosti: lirika, pripovedništvo in dramatika. Oznake dob in snuj so zelo dobre — in zavoljo njih je človeku še bolj žal, da ni Gerzinič napisal debelejšje knjige, ki bi nam tako prav prišla. Pri izdajanju del s takšno vsebino bi založnica morala vse storiti, da najde sredstva — saj bi se ji stroški prej ali slej povrnili.

Ce bi bil Gerzinič lahko bolj na široko pisal, brez naglice (in še s kom ob sebi za posvete), bi dobili knjigo, ki bi nam bila v čast in ponos; Slovenci je danes nimamo, pa naj je še tako potrebna. Ker pa je imel avtor najbrž odmerjen obseg (in mogoče tudi čas, in je šel tekst iz njegovih rok verjetno naravnost v tiskarno), drobni žepni knjigi kljub bogastvu lahko očitamo več pomanjkljivosti.

Potreba po čimbolj zgoščenem pisanju je večkrat zakrivila nejasnosti, ki bi jih celo profesor ob razlagi v šoli ne znal takoj razjasniti. Žal jih tukaj ni moč navesti, ker jih je preveč. Nadalje bi si pri mnogih imenih želeli točnejšo oz. manj skopo ozna-

ko dela in pomena. Ne preseneča, da je Gerzinič natanko prikazal španski in portugalski literarni svet na obeh straneh Atlantika. Tudi Slovanom je bil več ko pravičen. Ni nujno, da se strinjamo prav z vsemi formulacijami, poudarki in mnenji (dialog med kritikom in avtorjem je na tako razdaljo skoraj nemogoč), treba pa je omeniti, da bi tudi v to drobno knjigo spadala imena, kot so: Goldoni, Pascoli, Tagore, Lagerkvist, Pearl S. Buck in druga. V tej zvezi še ena opomba! Povojno književnost v Sloveniji predstavlja Gerziniču tale šestorica: Ciril Kosmač, Marjan Rožanc, Dominik Smole, Jože Udovič in Cene Vipotnik (in Alojz Rebula), v emigraciji pa je osem imen. To ni pravično. Mi v svobodnem svetu se ne smemo ravnati po zgledu, ki ga daje Ljubljana in njene ideološke podružnice. Kocbek (in še ta in oni) ne bi smel manjkati v tem drobnem Pregledu, ki je ideološko oprt na (nekoliko radikalno) katolištvo.

Kljub vsemu temu bi knjižica mnogo bolje služila svojemu namenu, ko bi spričo nepregledne vrste imen vsaj ne bila brez osebnega kazala. Zaradi velikega avtorjevega truda, ki ga je bilo treba za tako zgoščeno pisanje o tako obsežni snovi, se založnici čudimo, da ni poskrbela zanj. Vedeti moramo, da je človek današnjega časa zahteven in da tudi slovenski kupec ni sentimentalni: če je knjiga dobra, če mu ustreza in mu je všeč, bo rad odrinil tudi veliko večjo vsoto nego je cena tega žepnega priročnika: 320 lir.

V. Beličič

Vso slovensko, posebno pa še za-mejsko javnost je hudo presenetila novica, da je umrl v neki ljubljanski kliniki, pisatelj Vladimir BARTOL, saj je bil star šele 64 let. Preseneče-ni smo bili zlasti vsi tisti, ki nismo vedeli, da je tako hudo bolan. Od njega smo v literarnem pogledu še mnogo pričakovali. Vedno smo imeli, vsaj na tihem, občutek, da glavnega sploh še ni napisal in da nas bo lepega dne presenetil z močnim de-lom, o katerem smo vedeli, da ga je zmožen napisati, in da bo potem ustvarjal še vrsto let.

To prepričanje je vzbudil v nas v zadnjem desetletju pred drugo sve-tovno vojno, ko smo brali v nekatere-h ljubljanskih revijah njegove iz-redno močne in zanimive novele psi-hološkega in eksotičnega značaja. Do-gajale so se v Parizu, v mednarodnem okolju beguncev in bohemov, študentov in pustolovcev in že samo po tem so pomenile veliko novost v tedanji in sploh celotni slovenski lite-raturi, ki je bila po večini domačij-sko usmerjena, kar zadeva pripoved-ništvo, in se do takrat še ni priko-pala mnogo naprej od socialnega kmečkega romana in delavske pove-sti. Bartolove novele pa so bile za-jete iz dogajanja v enem izmed cen-trov svetovnega duhovnega in poli-tičnega dogajanja, preveval jih je vonj tujega velemesta, v njih smo našli nova, eksotična doživetja, nove človeške tipe in nove ideje. Te nove-le so bile namreč tudi idejno in psihološko nekaj novega, svetovljan-skega. Napisane so bile z velikim znanjem človeške psihologije in razu-mevanja za človeške značaje, pa tudi z izredno literarno kulturo in oku-som.

Tak je bil tudi njegov roman »Alamut«, ki je izšel leta 1938 in postal na mah neke vrste slovenski bestseller. V njem je opisoval Bar-tol sicer eksotično zgodbo iz prete-klosti in iz daljnih mohamedanskih dežel, toda v resnici je pod to zuna-njo zgodbo obravnaval problem, ki je bil v tedanji predvojni Evropi naj-bolj aktualen, to je problem vodi-teljstva, brezpogojne pokorščine in popolne opijanjenosti množic od to-talitarne propagande. Tudi zato je vzbudil njegov roman tako pozor-nost, četudi seveda niso vsi razumeli

njenega skrivnega pomena. Svoje no-vele pa je zbral v zbirko »Al Araf«, ki je izšla že nekaj let prej, namreč leta 1935 in je bila tudi zelo brana. Ti dve knjigi sta vzbudili v marsi-kom upanje, da smo Slovenci konč-no dobili z Vladimirom Bartolom pisatelja, ki bo ponesel slovensko ime v svet, pisatelja, ki bo znal povezati tisto, kar je intimno naše in zakore-ninjeno samo v slovenskem svetu in slovenski ljudski psihi, z velikim sve-tom in dinamičnim duhovnim dogajanjem v njem. V tistih letih so namreč že zelo čutili v naši litera-turi razdaljo med obojim in se za-

man ozirali po pripovedniku, ki bi znal to razdaljo odpraviti. Mistili smo, da smo ga odkrili v Bartolu.

Toda potem je prišla vojna in pretrgala Bartolov pisateljski razvoj. Morda je uničila duhovno okolje, ki ga je vzpodbujalo k pisanju in ki je bilo umetniško najbolj plodovito zanj. Vsekakor ni po vojni nadalje-val svojega bogatega pisanja izpred vojne, omejeval se je bolj na ured-niško in kritično delo. Vendar smo — kot rečeno — ves čas čakali in upali, da bo objavil kako novo moč-no delo. To naše upanje je zdaj uničila njegova smrt. F. J.

DRUGO SREDNJEVROPSKO KULTURNO ZBOROVANJE V GORICI

Od 9. do 13. septembra je bilo na goriškem gradu drugo srednjeevro-psko kulturno zborovanje, ki ga je organizirala goriška revija Iniziativa Isontina, podprla dežela, pokrovitelj-stvo pa je prevzel UNESCO. Orga-nizacija je odlično delovala, ker so vsa predavanja sproti prevajali v ita-lijanščino, nemščino, francoščino, sr-bohrvaščino in slovenščino, skoro vsa pa so takoj tudi ponatisnili v vseh omenjenih jezikih.

Na sporedu je bilo obravnavanje sodobne proze pri narodih, ki so bili uradno zastopani: Italijani, Av-strijci, Nemci, Čehi, Slovaki, Madžari, Slovenci, Srbi, Hrvatje. Poleg številnih pisateljev so se zborovanja udeležili mnogi kritiki in časnikarji, a tudi poslušavcev je bilo vedno dovolj.

V pozdravnem govoru je goriški župan Michele Martina poudaril, da je Gorica majhno mesto s 43.000 pre-bivalci, toda stikališče treh kultur, italijanske, nemške in slovenske, ki ji dajejo globoko srednjeevropsko razsežnost, »ki nas danes družijo v skupno vez«.

Sledila so poročila posameznih za-stopnikov, koreferati in debata, ki so podali dokaj jasno sliko, kako se je proza pri njih razvijala od zadnje vojne do danes.

V ponedeljek, 11. septembra, so bila poročila o slovenski, srbski in hrvaški literaturi. Za Slovence je

govorila pisateljica in predsednica Slovenskega pisateljskega društva Mira Mihelič. V prvih besedah je poudarila, da se je slovenska zavest začela z literaturo, pokazala, kako je literatura ohranjala in krepila narodno zavest, prišla do prvega po-vojnega pisateljskega rodu s črno-belimi socialističnim romanticizmom in z idejno estetsko ožino ter se ustavila pri kritični generaciji, ki opisuje predvsem mestno življenje, vendar pa se nekateri že spoprijem-ljejo s kmečko stvarnostjo.

Sliko sta izpopolnili dve predava-nji, ki nista bili v tiskanem progra-mu, ampak so ju prireditelji ustavili kasneje. Prvo je imel italijanski kulturni delavec Lucifero Martini pod naslovom *Italijanska etnična skup-nost v Jugoslaviji v vlogi mostu*. Poudaril je, kako so etnične skup-nosti most med dvema narodoma, in to vlogo Italijani v Jugoslaviji že ves povojni čas opravljajo, zlasti pre-ko svoje vrhovne ustanove Italijan-ske unije za Istro in Reko. Izmed pisateljev sta že pred vojno znana Osvald Ramous, ki je izdal več pes-niških zbirk, dramo in tri povesti, ter Eros Sequi, ki ima dva romana in pesniško zbirko. Lucifero Martini je zmagal na več pesniških in pripo-vedniških natečajih, napisal je knji-go za mladino in roman, stalno pa poroča o jugoslovanskih in italijan-skih delih v revijah in časopisih

obeh držav. Giacomo Scotti je objavil sedem pesniških zbirk in kratke roman. Ramous, Sequi, Martini in Scotti so člani Jugoslovanskega pisateljskega društva. Poleg teh je predavatelj naštel še 14 pesnikov in pisateljev.

Literarno delavnost pospešujejo stalni natečaji, ki jih razpisuje dnevnik La Voce del Popolo, polmesečnik Panorama in Italijanska unija, katero je letos podprla Ljudska univerza iz Trsta (s 40 milijoni lir). Italijanov v Istri in na Reki je kakih 50.000. Literarne revije imajo tri: Umetnost in delo, Horizonti, Batana. Batana je organizirala dva sestanka jugoslovanskih in italijanskih pisateljev v Opatiji, ki sta veliko pripomogla k medsebojnemu razumevanju in zblizanju.

Prof. Martin Jevnikar je predaval o *Sodobni slovenski prozi v zamejstvu*. Pripravil je izčrпно poročilo o slovenskem kulturnem delovanju povsod v tujini (16 strani), ker pa so mu predpisali čas, se je moral omejiti le na Trst, Gorico in Koroško (6 strani, Miheličeva je pripravila o vsej slovenski literaturi 4 strani!) in samo na najvidnejše povojne pripovednike. V Gorici in na Koroškem je pripovednikov malo, zato je pritegnil tudi pesnike, da bi bil lepši vtis o lit. ustvarjanju Slovencev v zamejstvu. Celoten pregled bo izšel v Mladiki.

Predzadnji dan zborovanja je udeleženec sprejel tržaški župan inž. Spaccini in jih lepo pozdravil.

Martin Jevnikar

ROŽANEC

no postavljena na zatožno klop slovenska kulturna revija v Trstu. Nerazumljivo je, da takšen proces prihaja danes iz Ljubljane.

Zaključki obtožbe proti pisatelju Rožancu so samovoljni, nasprotujejo pa tudi samemu duhu jugoslovanske ustave, ki v členu 25 zajamčuje svobodo vesti, v členu 27 pa svobodo tiska, govora, združevanja, zborovanja, javnih shodov in manifestacij.

Zaradi tega slovenski kulturniki v Trstu v imenu svobode vesti in tiska, ter splošnih človeških pravic protestirajo pred javnostjo in odločno obsojajo postopanje proti pisatelju Rožancu.

Za UREDNIŠKI ODBOR MOSTU:

Stanko Janežič, Aleš Lokar,
Drago Štoka

PEVSKE TEKME V GORICI

S podporo dežele in občine je organiziralo pevsko društvo »Seghizzi« v Gorici šeste mednarodne tekme pevskega zborov.

Od slovenskih zborov so peli: »Tone Tomšič« iz Ljubljane, »Mirko Filej« iz Gorice, »Vasilij Mirk« s Proseka-Kontovela in »Jacopus Gallus« iz Trsta.

V skupini narodnih pesmi je prejel prvo nagrado zbor »Tone Tomšič«, drugo praški mešani zbor, tretji je zbor »Moša Pijade« iz Zagreba, četrti pa naš »Jacopus Gallus«.

V skupini moških zborov se je uvrstil na četrto mesto »Vasilij Mirk«, na sedmo pa zbor »Mirko Filej« iz Gorice.

V skupini polifonskega petja za mešane zборе je dobil prvo in zasluženo nagrado mešani zbor iz Prage, drugo pa mešani zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane. Med polifonskimi moškimi zbori je prejel prvo nagrado zbor »Ernes Grion« iz Tržiča, drugi pa je »Vasilij Mirk«.

Tako je tudi letos tekmovanje zelo lepo uspelo. Žal, da ni bilo med nastopajočimi tudi letos kakega slovenskega zbora s Koroške kot lansko leto. Vsekakor je slovenska pesem doživela na tem lepem mednarodnem srečanju lepo priznanje po zaslugi slovenskih pevcev in dirigentov.

PISMA NAM IN VAM

Teško porojeno šolsko leto

gospodinjstvu, lahko gre v inozemstvo, da bi si izpopolnila znanje tujih jezikov... Toda fanta. Malo, malo mi lahko pomagata pri kakem pospravljanju, morda brisanju posode — da bi pomivala, je že pod njuno častjo. Da bi ju poslala kam ven, sta še premlada. In tako se prekladata po ležalnih stolih, nakopala sta se na morju, ne vesta že, kakšne vrste šport bi gojila, a za lenarjenje preostaja še zmeraj preveč časa.

No, oddahnila sem se, ko je šel september h koncu: kmalu se bo začela šola!

In bila je res že šolska maša, otroci ljudske šole bodo kar v redu začeli, a na srednjih šolah menda še nič ne vedo, kako bodo namestili celo vrsto profesorjev. In bi bilo menda enako, če bi začeli pouk koncem novembra. Sprašujem se — in z menoj najbrže tudi drugi starši — ali res ni mogoče prej vsega tega urediti? In ali ni mogoče pustiti profesorjev več let na istem mestu, jih je treba razmetavati, ko so nekoliko spoznali otroke in ko so se otroci njim nekoliko približali?

Slišim tudi, da spet igrajo čudni kriteriji in usposobljenosti vlogo za poučevanje slovenščine — za kar smo (kar je popolnoma razumljivo) starši zelo občutljivi. Upam, da ne bo tako zelo črno, kakor je videti danes — prvi dan šolskega leta. Kljub temu pošiljam pismo reviji, morda se bo razvil v prihodnjih šte-

vilkah Mladike razgovor med starši in vzgojitelji, čeprav samo preko pisma.

Hvala in pozdrav! S. K. mati

Pismo smo prejeli prav pred izidom številke. Ker prihodnjič ne bi bilo več aktualno, ga objavljamo tokrat z željo po novih pismih in morda tudi odgovorih tistih, ki lahko odgovore.

Slovenski filmi

Ze proti koncu lanske prosvetne sezone smo gledali v mnogih krajih slovenske filme. S tem so bili naši prosvetni večeri po dvoranah bolj pestri in res prijetni. Mislim, da ne izražam samo lastne želje, ampak želje mnogih, da bi dobili tudi letos te filme in da bi bili po možnosti čim bolj izbrani, tehnično dovršeni in neizrabljeni, ker prihajajo mnogi naši ljudje prvič v stik s slovenskim filmom in bi bilo škoda, da bi dobili slab vtis.

Hvala lepa! Z.M. Trst

Upamo, da bomo lahko tudi letos dobili slovenske filme. Po dogovoru v Mešani komisiji upamo, da ne bo nobenih težav. G. dr. Črt Kolenc, ki se je resnično zavzel za prošnjo naših prosvetnih central na Tržaškem, bo gotovo nadaljeval s prizadevanjem. Kot nam je obljubil, bi mogli dobiti tudi več dokumentarnih filmov, ki bodo lahko popestrili ostali program prosvetnih večerov.

Za dobro voljo

»Darko, zakaj pa imaš obvezano roko?«

»Opekel sem se.«

»Ubožec, kaj si pa delal?«

»Moral sem paziti na juho, ker je mama šla na trg.«

»In si vtaknil roko v vrelo juho?«

»Ne, je juha sama prišla ven.«

☆

S težavo so izvlekli iz reke moža, ki se je skoraj že utopil. Položili so ga na breg in ga z umetnim dihanjem pripravili do zavesti.

»Ženska, ženska...« so bile prve njegove besede.

»Dajte no, zaradi ženske ste se vrgli v vodo!«

Utopljenec pa:

»Ne, ne, ona me je porinila vanjo.«

☆

Sin telefonira mami po izpitu:

»Jaz sem, mama.«

»Si napravil izpit?«

»Še ne vem.«

»Kako ne veš? Kaj ti profesor še ni povedal?«

»Ne še, se še sedaj smeje.«

☆

Ona: »Ugasni, prosim, rada bi spala.«

On: »Oprosti, moram tole prebrati do konca.«

Ona: »Kar daj, samo luč ugasni.«

Bataljon vojakov sedi ob poti, da se odpočije med pohodom. Mimo prijezdi kmet na oslu.

»Kaj pa se obešaš svojemu bratu za vrat?« se je pošalil neki vojak.

Kmet pa: »Ker se bojim, da se ne bi pridružil bataljonu.«

☆

General stopi v vojašnico in se nejevoljen ustavi pred stražarjem, ki je malomarno naslonjen na puško. Vpraša ga: »Ti je znano, kdo sem jaz?«

Vojak se obrne k tovarišu stražarju in pravi: »Ubogi starček, niti tega ne ve več, kdo je.«

☆

»Ena sama stvar me zadržuje, da si ne zavijam rokavov in te premlatim!«, pravi Marjan.

»Katera pa, katera?« izziivalno vpraša Lojze.

»Ker imam srajco s kratkimi rokavi.«

☆

»Rekel mi je, da sem navadna beračica,« je vpila neka ženska.

»Nič ga ne poslušajte!« jo je miril starejši gospod. »Saj ne misli hudega. Tudi mene kliče še vedno „polkovnik“, čeprav sem že dvajset let v pokoju.«

V uradu je bilo nabito obvestilo: Nekdo je izgubil bankovec za 10.000 lir.

Nekdo je hudomušno pripisal:

Tisti, ki so ga izgubili, naj se postavijo v vrsto.

☆

Uradnik zavarovalne družbe mora obvestiti ženo o moževi smrtni nesreči.

Potrka na vrata in reče: »Gospa, čast mi je obvestiti vas, da je vaš mož pri današnji železniški nesreči zaslužil tri milijone.«

☆

Učiteljica razlaga naklone.

Ko vpraša, ali zna kdo povedati kak stavek z železnim naklonom, Tonček dvigne roko: »O, da bi že zvonilo!«

MLADIKO lahko kupite V TRSTU:

- v knjigarni Fortunato
 - v Tržaški knjigarni
 - v prodajalni časopisov na končni postaji openskega tramvaja
 - pri Parovelu v galeriji Tergesteo
- ### NA OPCINAH:
- v prodajalni časopisov na končni postaji openskega tramvaja
- ### V DOLINI:
- v trgovini Kos
- ### V GORICI:
- v Katoliški knjigarni

NOVO ŠOLSKO LETO JE ŽE NA PRAGU

VSE UČBENIKE
VSE ŠOLSKÉ
POTREBSČINE
VAM NUDI

tržaška knjigarna

Trst, Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

R I M - Slovenski

„Hotel Bled“

ITALIJA

Lastnik Vinko LEVSTIK

ROMA - Via S Croce in Gerusalemme 40 - Tel. 777-102, 7564783

Blizu železniške postaje - Direktna zveza z avtobusom št. 3

Domača kuhinja - Vse sobe s prhami.

TVRDKA

Kerže

USTANOVLJENA LETA 1886

TRST

TRG S. GIOVANNI, 1

TEL. 35-019

Emajlirani štedilniki najmodernejših oblik na vsa goriva. Popolna oprema za kuhinje, jedilnice, restavracije iz emajla, nerjavečega (Inox) jekla, stekla itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki. Dekorativni predmeti umetne obrti, od keramike do brušenega kristala. Lestenci ter vse vrste električnih luči, klasične in moderne oblike.

CENA 200.- LIR